

**laiškas
lietuviams**

birželis/june 1989

BIRŽELIO 15-OJI	181	V. Mykolaitis-Putinas
IR PRAGARO VARTAI JOS NENUGALĖS	183	Aldona Zailskaitė
ATEIZMO DIEVAI	186	Kun. Jonas
ATŠALIMAS NUO TIKĖJIMO	194	Aldona Kamantienė
LABIAUSIAI APLEISTASIS	201	Kostas Paulius
SUSITAIKINKITE SU DIEVU	203	Chiara Lubich
“NAUJO AMŽIAUS” SĄJŪDIS	203	Vincas Kolyčius
KRIKŠČIONIS GYVENIMO KELYJE	205	Vytautas Kasniūnas
DRAUGŲ ĮTAKA	207	Edvyna Valkiūnaitė
KNYGOS	209	Red.
TĖVYNĖJE	210	Gediminas Vakarīs
KALBA	212	Juozas Vaišnys, S.J.
ĮVAIRYBĖS	213	Red.
TRUMPAI IŠ VISUR	214	Juoz. Pr.
“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” METINĖ ŠVENTĖ	216	Red.

Šis numeris iliustruotas Jono Kuprio nuotraukomis iš “Laiškų lietuviams” metinės šventės.
Viršelio apipavidalinimas — Petro Aleksos, pasinaudojant Romualdo Rakausko nuotrauka.

Laiškai Lietuviams — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July/August, when bimonthly, for \$10.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL. POSTMASTER: Send address changes to Laiškai Lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

1989 / BIRŽELIS - JUNE / VOLUME XL, NO. 6

BIRŽELIO 15-OJI

Prisiseki, lietuvi, gedulo spalvą.
Šiandie liūdnos švinta tau sukaktuvės:
Prieš metus vergovėn tau pajungė galvą
Atėjūnų tankai, kardai ir durtuvai.

Meni, kaip dundėjo tėvynės keliai
Ir svetimo krašto plienas žvangėjo, -
Ir merkėsi saulės karšti spinduliai
Nuo juodo gimtinės šalies pavergėjo.

Tylūs, paniurę pulkai alkani,
Žvairaakiai veidai ir spalvota oda...
Nuo to laiko vis vien, kur esi, kur eini,
Jie, kaip šiurpūs šešėliai, su tavim visada.

Nuo to laiko tau kažkas į širdį įsmigo,
Įsiėdė į kraują, kaip nuodinga rakštis,
Nei šviesos, nei ramybės tavų nebeliko,
Tik rūpestis, baimė, klaikuma ir naktis.

Paniekintas glūdi veidmainystės klane,
Pasotintas šmeižto, apgaulės ir melo.
Gyvenimas kybo ties juoda bedugne,
Toks menkas, trapus ir sunykęs be galo.

Praėjo tie metai aikščių, gatvių triukšme,
Nebeteko žavumo nei žygiai, nei aukos.
Žengia šiurpūs vaiduokliai tolyn savaime,
Tik prieblandoje kaukės su pašaipa raukos.

1941. VI. 15. V. Mykolaitis-Putinas

“Laiškų lietuviams” metinės šventės meniną programą atlikęs Pedagoginio lituanistikos instituto Etninis ansamblis. Viršutinėje nuotraukoje su ansambliu solo dainuoja Saulė Jautakaitė (iš Lietuvos).

“IR PRAGARO VARTAI JOS NENUGALĖS”

(Kaip pirmą kartą Bažnyčios bendruomenės sprendė konfliktus, apaštalamis mirus) (Tęsinys)

ALDONA ZAILSKAITĖ

V. JONO BENDRUOMENĖ

Bendruomenė, turinti asmeninį ryšį su Kristumi. Jono evangelijoje ir Jono laiškuose skaitome raštus, sukurtus apaštalo Jono įkurtoms bendruomenėms. Bažnyčios — Dievo Kūno ir Dievo tautos įvaizdžiai abu turi ryškų bendruomenišką savimonę. Jono palikimas pabrėžia asmenišką ryšį su Kristumi. Bet tai nereiškia, kad Jono įgaliojimas apie Bažnyčią negalvojo bendruomeniškai. Anaipol. Bendruomenės svarbą matome jo nurodomame vynmedžio ir šakelių įvaizdyje evangelijos 15-ame skyriuje bei Ganytojo ir jo kaimenės įvaizdyje 10-ame skyriuje. Tačiau šiame bendruomeniškame fone Jonas pabrėžia Globėjo-Šv. Dvasios buvimą kiekviename krikščionyje ir jos ar jo asmenišką ryšį su Kristumi.

Anot Brown, visa tai plaukia iš Jono iškeliamų Kristaus bruožų, nepasirodančių niekur kitur Naujajame Testamente. Pirma, tai Jėzaus buvimas su Tėvu dar prieš atėjimą į žemę. Nors kituose laiškuose randame užuominų, kurios būna interpretuojamos, kaip nurodančios Kristaus amžiną buvimą su Tėvu, tik Jono evangelijoje tai yra aiškiai iškeliamas pačioje evangelijos pradžioje ir vėliau; tai iškeliamas ir Jono laiškuose.

Dažniausiai Naujojo Testamento bendruomenėse užtikinama sąvoka yra, kad Kristus, miręs ir prisikėlęs, dabar sėdi Tėvo dešinėje ir per pasaulio pabaigą ateis su visa savo garbe bei galybėje teisti pasaulio. Jono veikaluose ši sąvoka yra radikaliai pakeista: Kristus, nuo amžių buvęs su Tėvu, į žemę atėjo jau savo galybe (Jono evangelija nepasakoja apie Jėzaus gimimą) ir, kai žemėje buvo, ragino žmones rinktis juo tikėti ar ne, nes

tuo pasirinkimu žmogus nulemia savo išganymą ar pražūtį. Vadinas, šiuo duodamu pasirinkimu vyksta ir žmogaus teismas jau dabar, nes Kristus jau yra atėjęs, ką ryškiai matome Jono 3, 19: “teismo nuosprendis yra toksai: atėjo šviesa (Kristus) į pasaulį, bet žmonės labiau mylėjo tamsą nei šviesą”.

Kadangi Jėzus atėjo iš Dievo, kas mato Jėzų, mato Tėvą (Jn 14, 9). Jono mintis paprasta: kaip žmogišką gyvybę gauname iš savo tėvų, taip dieviškąją gauname iš Dievo, o tai įvyksta, kai gimstame per Dvasią ir vandenį tikėjimu Kristumi (1, 12-13; 3, 3-6), t.y., kai esame pakrikštyti.

Jono raštuose yra ir Bažnyčios sąvokos pakeitimas. Kur kiti evangelistai kalba apie Dievo karalystę, Jonas karalystės veik visai nepamini, Brown manymu, sąmoningai norėdamas išvengti klaidingų, statiškų Bažnyčios sampratų. Vieton to Jonas vartoja dinamiškus įvaizdžius ir juos pritaiko ne Dievo karalystei, o pačiam Kristui. Vieton palyginimų apie Dievo karalystę, pvz., sėklos, žvejų tinklo ar lobio, Jono evangelijoje Kristus vartoja įvaizdžius apie save patį: “Aš esu vynmedis” (15, 1, 5), “Aš esu vartai” (10, 7, 9, 11), “Aš esu gyvenimo duona, nužengianti iš dangaus” (6, 35, 41, 51), “Aš esu pasaulio šviesa” (8, 12; 9,5).

Jonas iškelia Jėzų, kaip Bažnyčios ir kiekvieno jos nario gyvybės šaltinį ir todėl, priešingai Ganytojiškų laiško sampratoms, asmenišką ryšį su Kristumi yra svarbesnis, negu bet kokie bažnytinio autoriteto rangai. Jonas pabrėžia kiekvienos vynmedžio šakelės priklausomumą nuo vynmedžio, bet neiškelia kiekvienos augalo dalies savitumo, kaip darė Paulius, kalbėdamas korintiečiams apie įvairias dovanas.

Jono evangelijoje ir laiškuose Dievo Sūnus Jėzus yra išryškinamas, kaip vienintelis tikrosios gyvybės šaltinis žmonėms, kuris sakramentais palaiko jų, per krikštą gautą dievišką gyvybę.

Pliusai. Tokio požiūrio, kuris Bažnyčią supranta kaip asmeniško ryšio su Jėzumi laidininkę ar puoselėtoją, didžiausias pliusas yra tas, kad pabrėžia svarbą kiekvienam nariui turėti artimą ryšį su Jėzumi. Anksčiau minėtais Bažnyčios įvaizdžiais buvo iškeliami įvairūs bendruomeniškumo bruožai: teisingas ir autoritetingas vadoavimas (Ganytojiški laišakai), tikintieji — vieno Kristaus kūno nariai (laiškuose Efeziečiams ir Kolosiečiams), krikščionių vieta Dievo plane (Luko evangelija), nežydai krikščionys — kaip šventosios, išrinktosios Dievo tautos nariai (Petro laišakai). Jono evangelijoje ir laiškuose iškeliamą nepainioma svarba kiekvienam tikinčiajam turėti asmenišką ryšį su Jėzumi.

Tai nereiškia, kad anksčiau minėtos bendruomenės Jėzus nebuvo mylimas. Priešingai, pats Paulius rašo: “Kristaus meilė valdo mus” (2 Kor 5, 14). Neturėdamos artimo, asmeniško ryšio su prisikėlusiu Kristumi, negyvendamos jo meile, tos bendruomenės nebūtų išlikusios net iki tų laiškų rašymo laikotarpio. Tačiau niekur kitur Naujajame Testamente asmeniška meilė Jėzui nėra iškeliamą aukščiau už bažnytinį autoritetą.

Nors apaštalas Petras (autoriteto simbolis) vaidina ryškią autoriteto rolę Jono evangelijoje, visur arčiau prie Jėzaus prieina “tas apaštalas, kurį Jėzus mylėjo”. Per paskutinę vakarienę Jono evangelijoje, kai vyko kalbos, kas Jėzų išduos, Petras to apaštalo paprašė iš Jėzaus sužinoti, kas tai būtų, nes šis, o ne Petras arčiau Jėzaus sėdėjo. Jono evangelijoje šis apaštalas, kurį Jėzus mylėjo, vienintelis stovėjo su Marija, jo motina, po kryžiumi, kai visi kiti buvo pabėgę. Kadangi Jono evangelijoje meilė yra toks svarbus kriterijus, ne tik norint būti ištikimu, bet ir visai Bažnyčios misijai, joje parodoma, kad net ir gerosios naujienos pirmąjį atnešimą Jėzus pats dažniau patikėjo moterims, ne vyrams:

samarijietė pirmoji pažino Kristų ir visą miestelį įtikino pas jį ateiti. Pirmoji prisikėlusį Jėzų pamatė Marija Magdalietė — ji nuėjo ir Petrui pranešė. Kur sugebėjimas mylėti yra svarbiausias, moterys dažnai pirmauja.

Vienas būtinas Bažnyčios uždavinys, kurį Jonas iškėlė — tai padėti tikintiesiems išvystyti asmeninį ryšį su Kristumi. Parapijos, kurios sugeba tai padaryti, rašo Brown, išliks. Kai Bažnyčioje lieka tik autoritetas ir doktrina, žmonės nueina kitur, ieškodami to asmeninio ryšio su Kristumi. Kaip daugelis parapijų, po Vatikano II susitiprinsios savo aktyvų liturginį-bendruomeninį gyvenimą, rodo, neužtenka stiprių, žmones įtraukiančių liturgijų. Bendrinė malda yra svarbi, bet kai parapija apleidžia asmeninio dvasingumo skatinimą, žmonės jo ieško kitur.

Minusai. Tačiau skatinant asmenišką ryšį su Kristumi, yra pavojus jį suvisuotinti, pamiršti bendruomenišką Bažnyčios esmę. Asmeniško ryšio su Kristumi suabsoliutinimas taip pat ardo, ne stiprina Bažnyčią. Toks pavyzdys yra televizijos fundamentalistų “pryčerių” klausytojai, kuriems nereikia jokių parapijų, jokio bendravimo su kitais tikinčiaisiais, kurių gyvenimo supratimas gal ir gerokai skirtąsi nuo jų pačių privačių teorijų.

Bet tokių religinių “privatininkų” nereikia ieškoti už parapijos ribų. Jų netrūksta ir parapijose. Jie vengia religinių diskusijų būrelių ir nenori su kitais kalbėti apie savo tikėjimą, nes tuomet turės klausytis kitų, kalbant apie savo religinius pergyvenimus ar supratimus, o šie, jeigu skiriasi nuo jų pačių įsitikinimų, tegali būti tik “eretiški”. Jiems susidūrimas parapijoje su kunigu ar kitais parapijiečiais, kurie gal ir skirtingai pergyvena ryšį su Kristumi, trukdo laikytis savo privaciai suprasto tikėjimo. Iš to nesunku matyti, kad su tokiais religiniais “privatininkais” bendras religinis gyvenimas, kuriame per įvairius tikėjimo ugdymo ir bendros maldos būrelius tikintieji vienas kitą artimiau pažįsta kaip tikinčius krikščionis, yra neįmanomas. Jie nori būti palikti ra-

mybėje, nenori būti sukrėsti, bijo susidurti su reikalu keistis. Kokia religinė bendruomenė įmanoma su žmonėmis, kurie savo tikėjimą aptveria asmeniškumo tvoromis? Asmeniškas ryšys su Kristumi, išjungiant bendruomeninę dimensiją, taip pat marina parapijas, kaip ir doktrinos ir autoriteto suabsoliutinimas, išjungiant bendruomeninį tikinčiųjų santykiavimą.

Be to, taip supratintas tikėjimas nebūna įleidžiamas ir į tikinčiojo kasdienybę; jis būna paliekamas „savo vietoj“ — sekmadienį per pamaldas. Toks privatus tikėjimas, atsiradus svarbesnių reikalų spaudimui laiko atžvilgiu, vis dažniau lieka atidedamas ir ilgainiui pasidaro tik gyvenimo pagražinimas didelių švenčių proga. Sunku be tikinčių žmonių bendruomenės pagalbos padėti tam asmeniškam ryšiui su Kristumi formuotis tikroje, pasauliečio išgyvenamoje realybėje.

Pavojų suabsoliutinti asmenišką ryšį su Jėzumi svarbą, pametant bendruomeniškumą svarbą, patyrė ir Jono krikščioniškos bendruomenės. Tiems evangelijos iškraipymams atsverti ir buvo parašyti Jono laišškai. Juose gvildinama, ką reiškia mylėti Jėzų, ir ten ši meilė yra aiškiai ir pakartotinai sutapatinama su artimo meile, su bendruomenėje reiškiaama konkrečia meile.

Kitas pavojus, skaitant Jono evangeliją, yra pamiršti Jėzaus tikrą žmogiškumą. Brown aiškina, kad Jono evangelijos žydų krikščionių bendruomenė tuo metu pergyveno persekiojimus dėl klaidatikystės, neva krikščionys, vadindami Kristų Dievu, pripažįsta du dievus. Jono evangelijoje Kristaus vienumas su Tėvu („Tėvas ir aš esame viena“, jo savęs vadinimas tuo pačiu vardu, kaip Dievas Mozei save apreiškė: „Aš esu“) buvo keliamas šioje polemikoje, norint duoti krikščionims, kurie jokios abejonės neturėjo apie Jėzaus žmogiškumą, apologetinį argumentą, kad Jėzus nėra antras Dievas, o to paties vieno, Izraelio Dievo žmogiškasis asmuo.

Tačiau sekanti generacija, kuri užaugo, neturėdama ryšio su žmogų-Jėzų paži-

nusiais asmenimis, o išaugo šios polemikos atmosferoje, vien iš Jono evangelijos įgijo pernelyg sudievinatą, žmogiškumo bruožų netekusį Jėzaus portretą, kurį reikėjo atitaisyti. Tuo tikslu šiai antrajai kartai, pagal Brown, buvo parašyti Jono laišškai, norint išvengti perkreiptų sampratų, rašo Brown, Jono evangelija ir Jono laišškai skaitytini kartu.

Jono laišškai buvo parašyti bendruomenei, kuri pradėjo skaldytis nuo privatiškų sampratų, ką reiškia Jėzų mylėti. Iš tikrųjų neužtenka tik įtikėti Jėzumi. Pirmame Jono laiške rašoma, kad Jėzus atėjo ne tik vandenyje (krikštu, dvasia), bet ir krauju (tikru žmogiškumu, tikrai įkūnytas) (5, 6). Jėzaus žmogiškumas yra esminis krikščioniui, nes tik per savo žmogiškumą Jėzus yra mums pavyzdys, kaip konkrečiai mylėti. Jame raginama, kad „mylėtume vieni kitus, kaip įsakytą. Kas laikos jo įsakymų pasilieka Dieve ir Dievas jame“.

Kitas pavojus, suvisuotinant Jono poleminę evangeliją (kuri perdėtai iškelia vienas Jėzaus ypatybes, turėdama tikslą atsverti antikrikščionišką polemiką), yra tas, kad joje visi žmonės yra suskirstomi į šviesos arba tamsos mylėtojus. Tačiau ir čia, rašo Brown, reikia atsiminti, kad evangelija buvo rašyta polemikos atmosferoje tarp Kristumi įtikėjusių žydų ir juo neįtikėjusių žydų, kuriems visiems buvo viskas pasakyta apie Kristų jų pačių Mesijo atėjimui beruošiamo tikėjimo fone. Tamsos ir šviesos mylėtojų metaforą pritaikius visiems mums šiandien žinomo pasaulio gyventojams, galima prieiti ir prie labai klaidingų, nekrikščioniškų išvadų, tiesiog užkertančių kelią visai evangelizacijai daugiakultūrinėje, daugiatautėje civilizacijoje.

Mato evangelijoje perduodamas Bažnyčios įvaizdis geriausiai išbalansuoja visus idealios krikščioniškos bendruomenės bruožus.

(bus daugiau)

ATEIZMO DIEVAI

KUN. JONAS

Žmoniją kamuoja dvi baisios ligos: AIDS ir ATEIZMAS — BEDIEVYBĖ. Jos yra viena į kitą panašios ir skirtingos. Aids nusiaubia ir sunaikina žmogaus kūną, o ateizmas nusiaubia jo dvasią. Aids iškilo epidemijos proporcijomis dar neseniai. Ateizmu sergančių buvo ir žiloje senovėje, bet epidemiškai ėmė siausti ypač paskutinio pokario metais. Atrodo, jog Aids prasidėjo tarp palaido moralinio gyvenimo žmonių, nors dabar jau gali užsikrėsti ir dori žmonės. Ateizmo liga plinta visose tautose, visuose luomuose, tarp tikinčiųjų ir atšalusiųjų, tiek mokytų, tiek ir menko išsilavinimo asmenų. Aids ligai sustabdyti ir nuo jos apsisaugoti vaistų ieško šimtai mokslininkų, išleidžianti šimtai milijonų dolerių, bet tuo tarpu jokių vaistų dar nerasta, ir nežinai, kada bus surasta. O ta liga yra mirtina. Gal todėl, kad nuo ateizmo ligos, atrodo, niekas nemiršta, tai jo sulaikymu rūpinasi tik įvairių religijų tikintieji. Tačiau ateizmo žala žmonijai yra kur kas didesnė už Aids. Kadangi ateizmu užsikrečia nemažas skaičius ir mūsų, lietuvių žmonių, ypač jaunosios kartos, tai laikas ta liga rimtai susirūpinti. “L.L.” ryžtasi tą problemą panagrinėti per keletą numerių. Apžvelgsime jo savotišką paslaptinę mįslingumą, šaknis, plitimo aplinkybes ir sąlygas, platintojus-apaštalus ir vaistus tai ligai įveikti.

Bene nuodugniausiai ištyrė ir aprašė ateizmą kun. Vincentas E. Miceli, S. J., knygoje “THE GODS OF ATHEISM” (Ateizmo dievai). Jo medžiaga panaudojama šiuose straipsniuose.

Kaip šventieji, taip ir ateistai negimsta. Tokiais patys žmonės save padaro. Į šventumą kelias yra status, pavojingas. Nuo-

dėmės nusilpnintomis savomis natūraliomis jėgomis žmogus neįstengia įkopti. Jam būtinai reikalinga Dievo pagalba. Esam kažkaip linkę galvoti, jog ateistu tapti yra lengva. Netiesa! Yra baisu ir skaudu stengtis atsikratyti dieviškojo Mylėtojo. Kelias į ateizmą — tai kelias į žiaurią vergovę. Ateistu niekas netampa nejučiuom, nežiniom. Reikia pačiam žmogui apsispręsti už, ar prieš Dievą ir jojo žmogui bei pasauliui nustatytą tvarką. Kaip prie to prieinama?

Pirmoji galimybė tapti ateistu glūdi visatos ir paties žmogaus santvarkoje. Nepaisant nuostabiai didingos labai tikslios santvarkos, kūrinija negali suvesti protingą žmogų akis į akį su jojo Kūrėju. Žmogaus dėmesį labiausiai traukia ir žavi regimasis, spalvotasis, malonių formų ir visokių galimybių kupinas medžiaginis pasaulis, ir beveik neišvengiamai atitraukia jo dėmesį nuo nematomojo Kūrėjo. Todėl yra lengva visai pasinerti aplinkinėje gamtoje ir tolimiausių tolių žvaigždynuose. Toks paskendimas kūriniuose dažnai išsivysto į ilgesnį laiką tveriantį dvasinį žmogaus atitolimą nuo neregimo (transcendentinio) Kūrėjo. Galų gale, susižavėjęs ir pamilęs nuolat jį supantį įdomų gražų pasaulį, patyręs ir savo proto, vaizduotės bei valios jėgas tyrinėti, suvokti visatą valdančius dėsnius ir jais naudodamasis kurti savaip pagerintą “kultūringesnį” pasaulį, žmogus lengvai ima jaustis pats esąs visko valdovas, kad jam visa tai priklauso ir kad jis gali daryti, ką ir kaip norėdamas, viskam nustatyti savą tvarką. Jam dingsta iš akių faktas, kad tiek jis pats, tiek visa visata yra išskirtina mylinčio Kūrėjo nuosavybė ir kad su tuo

faktu reikia skaitytis. O jei kartais tai ir atsimena, tai tas žmogui nepatinka, linksta su tuo faktu nesiskaityti, neregimąjį visatos savininką ignoruoti.

Taigi ateizmas kyla iš galvosenos ir nusiteikimo mestis iš nežinomos, neregimos, mūsų jusles nepaliečiančios tikrovės į čia pat nuolat regimąją, mus supančiąją tikrovę, o neregimąją tikrovę visai paneigti.

Ateizmo žodis susideda iš dviejų graikų žodžių: iš neiginio “a” ir daiktavardžio “theos” — dievas. Lietuviškai tariant, “bedievis”, tas, kurs neigia Dievo buvimą. O tačiau savo esme negatyvus — neigiantis ateizmas turi prasmę tik tada, kai jis neigia pozityvią tikrovę — Dievą. Visi protingi ir laisvi kūriniai susiduria vėliau ar anksčiau su iššūkiu priimti, ar nepriimti Kūrėją Dievą. Net Kristus, tikras žmogus-Dievas, buvo gundomas pripažinti kūrinį gundytoją, jam nusilenkti ir atsakyti Dievo. Kristus tokią neištikimybę tučtuoju atmetė: “Vieną Viešpatį Dievą tegarbinsi ir jam vienam tetarnausi” (Lk 4, 5-8).

Kas sakosi esąs ir tikrai yra ateistas, tas tokiu netapo per vieną dieną. Kaip ir kiekvienas išankstinis užsispyręs nusistatymas, taip ir ateizmas normaliai prasideda vos žymiais valios pasipriešinimais Kūrėjo valiai.

Gan dažnai ateizmo pradžia užsimezga proto abejojimais Dievo buvimu ar jo gerumu. Taip išgyvenama “tikėjimo krizė”. Tokia krizė dar nėra kažkas nedoro, nenormalaus, nors ir kažkaip įkyriai kamuotų. Dievas tokius bandymus leidžia patirti, kadangi jie duoda progą žmogui bręsti į sąmoningą, nusistovėjusią, mylinčią draugystę su savo Kūrėju. Todėl šv.

Petras galėjo rašyti: “Jūs džiaugsitės, nors dabar ir reikia truputį paliūdėti įvairiuose išmėginimuose. Taip jūsų nuoširdus tikėjimas, brangesnis už pragaištantį auksą, kuris ugnimi ištiriamas, bus pripažintas vertas pagyrimo, šlovės ir pagarbos, kai apsireikš Jėzus Kristus” (1 Pet 1, 6-8).

Pirmieji ateizmo daigai ima lįsti iš Dievui neištikimybės grunto. Pradžioje tos neištikimybės gali būti dar apgailestaujamos, dar stengiamasi su jomis “susitvarkyti”. Žmogaus valia ne staiga, ne iš karto nusistato prieš Dievą. Bet ilgainiui žmogus leidžia sau būti vis dažniau ir dažniau neištikimas, ima su tuo apsiprasti ir savo neištikimybės pateisinti. Pagaliau visai nebekreipia į jas dėmesio ir tvirtai galutinai nusistato prieš Dievą. O kai Dievo paneigimai ir su juom nesiskaitymai tampa įpročiu, tada griebiamasi “mokslinių pasiteisinimų”, įrodinėti, jog Dievo nėra ir net būti negali, kad jis visatai visai nereikalingas. Toks ateizmas yra principinis. Atmetama pati Dievo idėja.

Faktas, kad Dievas mūsų julsėms yra neprieinamas, nepatiriamas dar nėra ateizmo tikroji priežastis. Jei taip būtų, tai tada visi žmonės turėtų būti ateistai. Bet juk toje pačioje gamtos ir žmonių aplinkoje

dauguma tiki. Ateizmo tikrosios priežastys tūno pačiame žmogaus asmenyje.

Visais laikais buvo ateistų. Bet praeityje jų buvo maža, ir tai buvo vien jų pačių privatus reikalas. Paprastai jie tuo ir nesigarsino, kiti net drovėjosi prisipažinti ateistais. Dabar ateizmu apkrėsti milijonai visame pasaulyje. Rytuose jis supolitintas, padarytas valstybės “religija”, kuriai nie-

Esam

**kažkaip linkę galvoti,
jog ateistu tapti yra
lengva. Netiesa!
Yra baisu ir skaudu
stengtis atsikratyti
dieviškojo Mylėtojo.**

“Laiškų lietuviams” redaktorius ir jaunimo konkurso laimėtojai: Vaiva Vygantaitė, Gytis Vygantas, Marius Polikaitis, Rima Polikaitytė ir Edvyna Valkiūnaitė

kam nevalia priešintis. Lietuviai tai patyrėme savo kailiu. Ateizmas dabar laiko save visų laikų svarbiausiu istoriniu įvykiu, nebe abstrakčia filosofų galvosenos sistema. Dabar ateizmas yra dinamiškas, apaštalaujantis, dramatiškas. Jis reikalauja iš savo sekėjų heroiško pasiaukojimo, plaukti prieš viso pasaulio tikinčiųjų stiprią srovę. Žinoma, jis savinasi ir moksliskumo aureolę ir yra neatlaidžiai kovingas. Šitaip jis paėmė į savo reples daugiau kaip bilijoną žmonių ir yra užsimojęs iš pat šaknų išrauti iš visų žmonių sąmonės Dievo tikrovę. Tai daro ne vien Sovietijoje ir kituose komunistinės bedievybės kraštuose, bet infiltruoja ir laisvojo pasaulio spaudą, organizacijas, televiziją, kiną, universitetus, net bažnyčias.

Regint tokią nuolatinę ir smarkią ateizmo ataką, tenka susimąstyti, kodėl jam taip sekasi Vakarų pasaulyje. Gaila, bet tikrovė yra tokia: švelnus teorinis ateizmas yra tapęs pavojingai piktybinis. Daugelis jo blizgančių laimės pažadų yra bjauriai materialistiniai. Tik pagalvokim apie jo įtakoje įsisvyravusią visai susmukusią dorovę, besiplečiantį kriminalizmą, kaip kokybė pakeičiama kiekybės garbinimu ir gyvenimo idealu. Naujasis ateizmo Dievas — tai mokslas ir technika. Visos jo sutartys su sąjungininkais, net su tironiškais diktatoriais, eina tikrojo Dievo ir jojo draugų sąskaiton. Moderniojo ateizmo skelbiamasis tikslas — taika ir gerovė irgi taiko bet kokia kaina iškeisti Dievą į savo dievaičius. Toks ateizmas

šiandien paplitęs ir vis plinta tiek Rytuose, tiek Vakaruose, kaip asmeniška ir kaip bendruomeninė liga. Popiežius Paulius VI viešojoje audiencijoje 1967 metais birželio 14 d. aimanuodamas išdėstė nemalonus faktas: “Būtų įdomu suglaustai apžvelgti mūsų laikų charakteringuosius prieštaravimus mūsų tikėjimui. Pamatytume, kiek daug tų prieštaravimų kyla iš savotiško panaudojimo žmogaus proto moksluose ir visose mokyklose sudaryt ‘modernioms pažiūroms’, kurioms nėra nieko tikro ir pastovaus, viskas kinta ir turi kisti, žmogaus dvasia, atrodo, negali nurimti iki visko nepaneigs, iki neatmes bet kokios nepajudinamos tikrovės ir tikėjimo. Modernus žmogus sukurtas užkrėstomis akimis, kurios geriausia jaučiasi tamsoje. Nejaugi tamsa turi būti paskutinė riba žmogaus galvosenos, jo nenumalšinamo tiesos troškulio ir susitikti su gyvuju tikruoju Dievu?”

Vakarų pasaulyje įvyko gėdingas faktas. 1967 metų lapkričio 7 d. Maskva iškilmingiausiai minėjo penkiasdešimtmetinę sukaktį nuo tironiškos bedieviškos jėgos įsigalėjimo “Šventojoje Rusijoje”. Tame “auksiniame jubiliejuje” nebuvo nieko auksinio nei šimtams milijonų kiniečių, nei pasaulio žmonijai, nei pačios Sovietijos piliečiams. O kaip atsiliopė į tai krikščioniškieji Vakarai? Maskvą užplūdo liaupsinančios kalbos, telegramos su nuoširdžiausiais sveikinimais tam pragarui žemėje, sukūrusiam nežmoniškiausius koncentracijų lagerius, kalėjimus, nekaltų žmonių kankinimus, prievartavimus, ir su linkėjimais ateičiai geriausios kloties tai nežmoniškai ateistinio komunizmo santvarkai!!! Tai kur dingo krikščioniškųjų Vakarų suvagarba, kai šitaip liaupsina savo aršiausią priešą? Kodėl neatsirado nė vienos Vakarų valstybių galvos, kuri būtų drįsusi priminti tironui, kad tame “darbininkų rojuje” sunaikinti milijonai kūnų ir sielų, kad ir pačių iškilmių metu yra

prievartaujami, kankinami, nužudomi pagal savo sąžinę gyventi norį vyrai ir moterys? Kaip kitaip išsiaiškinsi tokį krikščionių nejautrumą savo kankinamiems broliams, jei ne tuo, kad mūsų Vakarų krikščionybė yra gerokai atmiešta ir serga indiferentizmo liga!

Jau anksčiau, 1949 metais lapkričio 23 d., Libano delegatas Jungtinėse Tautose dr. Charles Malik turėjo drąsos viešame posėdyje tarti tiesų, aiškų žodį ir iškelti bedieviškosios Maskvos “gražius darbelius”. Štai pora ištraukų iš jo kalbos: “Absoliučias, nes įgimtas, nuo jokių sąlygų nepriklausančias žmogaus teises, kurios glūdi joje, kaip asmens, prigimtyje bei oriame joje didingume, komunistinės valstybės atmeta, sutrypia. Komunistinė valstybė būtinai prismaugia savaimingumą (spontaniškumą), vidinį žmogaus energiskumą, laisvę ir įvairumą. Komunistinis totalinis režimas sunaikina žmogaus dvasią, kuri klesti vien tik lasivėje, meilėje ir nuoširdžiam bendravime. Kai žmogus yra paverčiamas tik “brangiausiu valstybės ar visuomenės kapitalu”, tai jam nebelieka pagarbos, kaip žmogui”.

Dr. Malik nutraukė kaukę ir nuo komunizmo gyrimosi, jog jis siekiąs tik taikos pasauliui ir visų žmonių lygybės bei laimės. “Tiek komunizmas aplamai, tiek ypač Sovietų Sąjunga iš tiesų taikos nenori. Bet kokie jų pasirašinėjimai ‘taikos’ kūrimo ir palaikymo sutarčių yra tik strateginiai žingsniai savo to meto numatytiems planams įgyvendinti”.

1967 m. lapkričio septintos dienos proga vis dėlto atsirado nors ir nedrąsių balsų, priminusių Maskvos tironams jų kriminalus (prie kurių jie dabar [1988] patys prisipažįsta, nors visą kaltę verčia Stalinui).

Kai mes aiškiai regime, kaip net religiniai vadai Vakaruose tylėjo, žinodami, kas vyksta už geležinės ateizmo uždangos, tai negalim savęs neklausti, kaip tai galėjo atsitikti?

Vos kiek su tokia negarbinga tyla apsi-pratus, smogė dar didesnis ir mirtingesnis smūgis. Tą smūgį tikintiesiems sudavė nebe ateistai komunistai, o ypatingai metų metais mokyti, auklėti tikėjimą pažinti, kitiems aiškinti, apaštalauti ir tam šven-timus gavę vyrai — kai kurie kunigai ir katalikai profesoriai! Atsirado kartojančių Nietzsche's pasakymą, jog "Dievas esąs miręs", kad negalima tikėti, jog Kristus yra Dievas, kad Mergelė Marija visada buvo ir liko nekalta, net Kristų pagimdžiusi; netiki, kad Kristus prisikėlė iš mirusiųjų kapo, kad įžengė į dangų, kad reikia išpažinties, kad ostijoje yra Kristus su visa savo žmogyste ir dievyste, aiškina, kad bažnyčion galima eiti ar neiti, kaip pats nori ir jautiesi ir t.t.

O kai tikintieji vien Amerikoje pamatė, kaip keli tūkstančiai metų kunigystę, kaip vienuoliai ir vienuolės išlakstė iš savo vie-nuolynų ir šitaip skaldė ir tebeskaldo Kris-taus Bažnyčią iš vidaus, tai kas baisesnio begali ištikti tikinčiųjų bendruomenę? Ar stebėtina, kad daug katalikų, ypač studentų ir studenčių, meta savo tikėjimą? Krikš-čionių tikėjimą labai mylįs tas pats aukščiau pacituotas dr. Malik atvirai ap-gailestavo krikščioniškojo pasaulio išsi-gimimą. "Biznio, pelno dvasia apsėdo. Svaiginanti visokių gėrybių gausa ir įvai-rovė dilgina geismus viską turėti, kursto gryniausią savimylą ir palaidą elgesį. Jokio idealizmo! Į viską žiūrint tik iš blizgančio paviršiaus ir neįstengiant pasiekti meilės bei tiesos gelmių, maža kas belieka iš ko pasirinkti tarp besielio Vakarų materia-lizmo ir kovingojo Rytų materializmo. Yra gerokai ir plačiai nusilpęs dorovinis cha-rakteris. Gaunamas įspūdis, jog nebepapil-doma per šimtmečius darbo, vargo ir ašarų sutelkta moralinė jėga... Labai nuolankiai turiu pasakyti, kad, aplamai tariant, Vakarų vadovaujantieji sluoksniai nėra pakankami susidoroti su neregėtais mūsų laikų iššūkiais" (Charles Malik, "War and peace").

Visi čia suminėti faktai ir nuotaikos rodo, jog ateizmas yra rimčiausias ir pavojingiausias žmonijos negalavimas. Nėra nė vienos žmonių veiklos srities nei luomo, į kurį nebūtų įsibrovusios ateizmo bacilos. Norint nuo jo apsiginti, būtinai reikia ieškoti ir surasti giliąsias jo šaknis ir formas.

Aukščiau paminėjome, kad ateizmas nėra aklas, įgimtas, instinktyvus protinių kūrinių nusiteikimas. Jis yra sąmoningas, planuotas žmogaus valios apsisprendimas. Jis kyla dėl įvairių priežasčių ir yra gaivi-namas visokių stiprių motyvų, skatinančių nutraukti bet kokią ryšį su Dievu. Ateistu žmogus tampa todėl, kad jis nori būti ateis-tas. Iš to sąmoningumo taško žiūrint, ateiz-mas yra daugiau negu problema.

Kas yra "problema"? Tai protinis kurio objekto, daikto tyrinėjimas. Problema nėra tyrinėtojo "vidinis", ne jame pačiame glū-dįs dalykas. Ji yra tyrinėtojui išviršinis, svetimas objektas. Tokią problemą ty-rinėtojas stebi iš lauko arba iš šalies. Iman-tis pakankamai laiko ir pagausinant spren-dimui reikalingas žinias, gaunamas tikras į ją atsakymas. Žmogaus asmuo į ją neįveliamas, nei į problemos sudėtį, nei į jos išsprendimą, todėl yra visų geriausias būdas prieiti prie daiktų ir objektų išaiškinimo. Bet kai susiduriama su tokiais tikrais dalykais, kurių joku būdu negalima padaryti regimais, mūsų julsėms prieina-mais, tai tada negalima pasinaudoti proble-matinio tyrimo metodais. Kodėl? Todėl, kad tie dalykai egzistuoja ne vien išorėje, bet yra ir pačiame žmoguje, apima tyri-nėtojo asmenį. Pvz., "Laisvė" negali būti kur nors šalia, ar aukščiau, ar žemiau žmo-gaus. Ji apima visą žmogų, visus žmones. Todėl laisvės problemos negali atsistoti kur nors šalia laisvės ir imti ją kedenti. Čia turim begalinės apimties pačios būties mis-teriją-mįslę. Ir nė vienas su misterija su-sijęs dalykas neturi visiškai patenkinamo aiškaus sprendimo. Tai yra todėl, kad

paslapčių yra visa begalybė, ir ribotas žmogaus protas negali visų jų iš karto apimti nei išsiaiškinti. Meilė, buvimas-egzistencija, viltis, laisvė ir jiems priešingi dalykai, kaip neapykanta, susvetimėjimas, neviltis, vergovė yra ne vien problemos, bet ir neišsemiamos (ne teologiška prasme) tikrovės paslaptys-misterijos. Čia įeina ir tai, kad žmogus savo prigimtimi yra bendruomeninė būtybė. Jis geidžia gyventi, santykiauti su kitais žmonėmis, nenori būti vienas pats, nuo kitų atsiskyręs. Bet su kitu ar kitais bendrauti tai reiškia duoti save, savąjį AŠ kitam, kurį mes vadiname TU. Tiktai duodamas save kitam, žmogus randa save, išvysto save į tikrą asmenybę. Toks savęs davimas kitam yra meilės bendravimas. O čia ir susiduriame su ateizmo giliausiu pagrindu. Ateizmas yra atsisakymas bendrauti su absoliučiąja būties pilnybe — Dievu. O kaip tik tame bendravime glūdi žmogaus didžioji didybė, kilnumas ir prasmė. Metafizinis žmogaus alkis didesnės būties pilnatvės ir jos užtikrinimo liudija, kad jis yra skirtas-nustatytas begaliniam tikslui. Jis yra pašauktas bendrauti su absoliučiuoju Tu. Ateistas sąmoningai stengiasi nutraukti savo ryšį su absoliučia pilnutėle būtimi — Dievu. Jis atsisako kilti aukščiau už save, kaip to geidžia jojo prigimtis, ir pasirenka užsidaryti, kaip sraigė, tik savo kiaute, pasitenkinti tik pats savimi.

Tikinčiam žmogui ateistas yra misterija-mįslė, paslaptis. Ateistui tikintysis irgi yra tokia misterija. Kiek tai įmanoma, reikia ir vienam, ir antram stengtis viens antrą suprasti. Ateistas nesupranta, jog, atmesdamas Dievą, jis atmeta pats save. Jis išstremia Dievą iš savo gyvenimo ir viso pasaulio horizonto, o pats save išstremia iš begalinio Dievo patirties. Dievas nei jam pačiam, nei jo pasauliui įtakos nedaro, nes, žmogaus sprendimu, Jis neegzistuoja.

Čia galima klausti, kuo skiriasi nuo ateisto Dievą tikįs, nuodėmėje užkietėjęs

nusidėjęs? Ar jis praktiškai ne taip pat atsimeta nuo Dievo, kaip ir ateistas? Taip, jis atmeta Dievą, nemoralioje nuodėmėje gyvena, maištaudamas prieš Dievą ir nesisikaitydamas su Jo nustatyta doro gyvenimo tvarka. Tiesa, toks tikintysis dar laikosi įsikabinęs į tikėjimo lavoną ir turi nors silpnųjų silpnųjų ryšį su Dievu. Bet apie tokius fariziejus Kristus kalbėjo, sakydamas: “Jie garbina mane lūpomis, bet jų širdis yra toli nuo manęs”.

Tokie “praktiški ateistai” piktnaivina tikinčiuosius, skleidžia savo aplinkai indiferenciją tikėjimui, o neretai ir visai sužlugdo silpnosios asmens tikėjimą. Praktiškieji ateistai dažniausiai yra “švelnūs materialistai”. Jie bando paversti Dievą savo pačių “paveikslu ir panašumu”, kurs pataikautų jų žemiškoms ambicijoms, aistroms, nori įkinkyti Dievą į savo žemiškosios karalystės ratus, o Jėzų apvainikuoti šio pasaulio karaliumi. Kai tą pat norėjo padaryti savo metu izraelitai, tai Jėzus pabėgo nuo jų.

Didžiausia praktiškojo ateisto žala tikintiesiems yra ta, kad jis, gyvendamas nuodėmėje, liudija prieš Dievą. Jo maištavimas prieš Dievą aptemdo ir daro neberyškią Dievo viziją kitiems. O kaip žmogui Dievo vizija tampa neberyški, pasidaro neberyški gyvenimo prasmė ir jo pagrindas, ir eitina kryptis. Taip jis visai pasiklysta šunkeliuose. Rašytojas Regis Jolivet tą faktą trumpai aiškiai nusakė: “Silpstant mummyse dvasiškajam elementui, tampa neberyškus Dievo buvimas”.

Iki čia turėjo paaiškėti, kaip galima paneigti Dievą, žiūrint į Jį iš neigiamo taško. Žmogus nori pažinti Dievą taip, kaip jis moksliskai pažįsta visus kūrinius — tiesiai, betarpiškai, tartum akis į akį, ir kad būtų jis toks aiškus, kad nebeliktų jokios abejonės. Bet taip suprasti, pažinti Dievą neįmanoma žmogaus protui. Dievas yra gryniausia ir absoliuti Dvasia. Jis neprieinamas natūralioms mūsų jauslams, negali

Etninio ansamblio vadovė Dalia Polikaitytė

būti jų objektas, negali būt nei grynai abstrakčios galvosenos, nei eksperimentinių bandymų išvada. Dievas nėra idėja, nėra nei silogizmo išvada, nei pozityvaus proceso išdava. Jis mums yra misterija, yra dovana, ne problema ir ne objektas.

Taip pat turėjo paaiškėti, kaip galimybė pasirinkti ateizmą yra galimybė tuo pačiu aktu pasirinkti Dievą. Ateizmas galimas kaip iššūkis pasisakyti už Dievą, panašiai kaip Dievas pasirinko kurti žmogų iš meilės ir su juo drauge gyventi. Kitaip tariant, ateizmas yra galimas, kad visas žmogus, sąmoningai žinodamas ir mylėdamas, pasiektų moralinę aukštumą būti su Dievu, laisvai su juo bendrauti. Jei būtų galima taip lengvai jį suprasti, kaip, pvz., žemės traukos jėgą, tai nebebūtų vietos nei tikėjimui, nei meilei, kaip pirmaujančioms moralinėms vertybėms. Žmogus nebe galėtų imtis kilniausio pašaukimo — pastangų dalyvauti moralinėje Dievo didybėje.

Dievą reikia laimėti kaip ilgų pastangų grumtynes su kliūtimis. Tik smarkuoliai laimi Dievą. Piktai besipučiantis savo ateizmu todėl, kad Dievas neapčiuopiamas mūsų julsėmis, nusipelno kritiško priekaišto, kad jis reikalauja žmogui neįmanomo dalyko.

Tačiau, kad būtų galima protingai sutikti, jog Dievas yra, turi būti kokios nors formos aiškumas. Turim dvasinio aiškumo patirtį. Stebėdami pasaulio visatą, regime begaliniai įvairų jo sudėtingumą, atrodantį tikru būties chaosu. Bet geriau besigilindami į tą “chaosą”, patiriame jojo dėsningumą, pastebime esančioj santvarkoj fizinį ir moralinį gėrį. Protui tampa aišku, jog visa tai negali būti vien aklas atsitiktinis, neplanuotas dalykas. Visas tas be galo komplikotas, bet pagal griežtus dėsnius veikiąs “chaosas” rodo neapsakomą išmintį, planuotoją, kurį mes vadiname Kūrėju Dievu. Taigi, kas pirmu žvilgsniu atrodė mums neprieinamas julsėms, pasirodė prieinamas galvojančiam protui-išminčiai, pasirodė žmogui, kaip visos būties šaltinis. Reikia tačiau sutikti, jog apie Dievą tik tiek galim pasakyti, kad jis tikrai yra ir koks jis nėra. O koks jis yra — lieka mums nežinoma, kaip lieka nežinomas net ir regimas žmogus, koks jis yra savo viduje, savo dvasioje.

Koks Dievas yra, galima sužinoti tik iš jo paties, jei jis pasisako, kaip tai padarė Abraomui, Mozei ir kitiems, o paskiausiai per Jėzų Kristų, savo Sūnų. Bet tais atvejais Dievas nesiaiškino, koks jis yra, o pasakė, kokių santykių jis nori su žmonėmis. Apaštalas Paulius pasakė: “Jame mes gyvename, judame ir esame” (Apd 17, 28). Arba pats Jėzus paskutinėje vakarienėje, kai apaštalas Pilypas paprašė parodyt jiemis Tėvą (Dievą), pasakė: “Jei pažinote mane, tai pažinsite ir mano Tėvą. Jau dabar jį pažįstate ir esate matę... Kas yra matęs mane, yra matęs ir Tėvą! Tai kaip tu gali sakyti: ‘Parodyk mums Tėvą?’

Nejau tu netiki, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje?!” (Jn 14). Bet kad Dievą žmonės galėtų regėti “akis į akį”, jis turėjo pasidaryti žmogumi, ir tai jis padarė. Todėl Kristus ir vėl pabrėžė: “Tikėkite manimi, kad aš esu Tėve ir Tėvas yra manyje. Tikėkite dėl pačių darbų”, t.y. dėl jojo daromų stebuklų, kurių joks mirtingasis žmogus negali daryti, kad ir mirusio prikėlimas. Vėliau Jonas evangelistas “išdavė” Dievo paslaptį, koks jis tikrai yra: “Dievas yra meilė”. Kad jis toks yra, patvirtina visas Jėzaus gyvenimas, kančia ir mirtis žmonių labui.

Tačiau yra liūdna tiesa, jog ir visa tai žinant, galima būti ateistu. Kaip galima atmesti natūraliai jokių būdu neišaiškinamus faktus, kad žmogus gyvena metų metus nevalgydamas jokio kito maisto, kaip tą mažytę ostiją, ir nė vandens lašo negerdamas? Tai paliudijo keletas gydytojų, nepaleidę nei dieną, nei naktį iš akių portugalės Aleksandrinios, ir tai raštu savo parašais paliudijo. Arba kai visas kūnas, nuo kojų pirštų iki kaklo taip paraližuotas, kad pasijudinti negali, o atėjus penktadienio trečiai valandai, išeina iš lovos, vaikščioja po savo kambarį, kaip Kristus nešdamas kryžių, parpuola ir vėl atsistoja, nukryžiuvimui išsitiesia nugara ant žemės (kaip ją nufotografavo ir nufilmavo) ir kaip, tursi Kristaus žodį “išsipildė”, vėl būdavo visą savaitę paraližuota, kaip ir anksčiau... Ir visa tai įvyko Kristui prašant, kad ji sutiktų iškentėti su juo jo kančią kiekvieną penktadienį. Yra žmonių, kurie, ir visa tai žinodami, vis tiek lieka ateistais. Tai yra žmogaus laisvos valios misterijapaslaptis. Dievas palieka laisvę žmogui pačiam apsispręsti, ar jis nori, ar nenori tikėti. Ateistas nori į savo ribotą protelį suimti ir kiaurai perprasti neribotos būties Dievą. Tai yra intelektualinė puikybė.

Yra ir dar viena didelė kliūtis ateistui tikėti Dievą. Net ir tikintiesiems lieka neaiški blogio problema. Kaip gali Dievas

Laureatų vardu kalba Vaiva Vygantaitė

leisti tokius baisius, absurdiškus dalykus kaip nuodėmę, mirtį, neturtą, skurdą, ignoranciją, vergiją ir pan.? Toks, girdi, žiaurus Dievas gali būti vien iliuzija, kad visa tai dings su mirtimi, ir ten prasidės naujasis laimės gyvenimas, kur nebebus “nei skausmo, nei dejavimo, nei vargo...” Ateistas visas tas “iliuzijas” atmeta ir užsimoja geriau čia, žemėje, sukurti “rojų”, sunaikinti visą blogį. Čia gal ir yra visa gilioji ateizmo siautėjimo paslaptis — neapykanta tokio negailestingo Dievo. Kad “Dievas yra meilė”, jo protelis negali suprasti. Nepagalvoja, kad ir idealiausia, kilniausia žmogiškoji meilė gali būti paverčiama šlykštyne, vergove. Kažkoks rašytojas taikliai parašė: “Dieve, niekas kitas negali taip sėkmingai sujaukti tavo tvarkos, kaip aš”. Ar teisinga žmogaus niekšiškus darbelius pristesti Dievui? Toks nelaimingas šių dienų pasaulis yra ne Dievo sukurtas, o pačių žmonių padarytas, sujauk-

ATŠALIMAS NUO TIKĖJIMO

(Suaugusių konkurse I premiją laimėjęs straipsnis)

ALDONA KAMANTIENĖ

Šiame rašinyje kalbėsiu apie religinį žmonių atšalimą, bet nesiimsiu aprašyti visų atšalimo priežasčių ar surasti ir pateikti sprendimus, kurie nuo atšalimo apsaugotų ar atšalusius atgal grąžintų.

Robert N. Bellah, sociologas ir „Habits of the Heart“ knygos autorius, teigia, kad Amerikoje yra 50 milijonų katalikų, o pagal Roozen padarytą studiją, 42% visų katalikų kada nors savo gyvenime būna atšalę nuo tikėjimo, nors daugumas anksčiau ar vėliau grįžta atgal. Per paskutinį dešimtmetį katalikų Bažnyčia, pabrėždama evangelizacijos būtinumą, ruošė studijas surasti, kas priveda prie tokios didelės dalies katalikų atšalimo. Tačiau patys studijų

iniciatoriai pripažįsta, kad studijos ir statistikos nebūna dažnai tikslios, atšalę nuo tikėjimo nenori būti klausinėjami arba nebūna atviri, atsakydami į klausimus. Čia kalbėsime apie atšalusius ir nepraktikuojančius katalikus, kuriuos daugiausiai teko pažinti arba iš kitų girdėti. Suskirstydama juos į atskiras grupes, turiu galvoje atskirus individus, kurie, mano nuomone, tinka į vieną ar kitą grupę.

Per krikštą tampame katalikų Bažnyčios nariais. Dažniausiai į Bažnyčią esame įvesdinami, būdami kūdikiais. Jeigu suaugęs žmogus, kuris buvo pakrikštytas ne katalikų Bažnyčioje, nori tapti kataliku, jis gali juo tapti po tam tikro indoktri-

tas, nesilaikant Kūrėjo nustatytos tvarkos, ypač Kristaus duoto naujojo įsakymo: „Kad mylėtumėte viens kitą, kaip aš jus myliu“ (Jn 15, 12). Ateistai didžiuojasi, kad jie palaidoję Dievą ir jo vieton įkėlę sostan žmogų. Pats žmogus yra sau dievas. Girdi, tai buvęs svarbiausias žmonijos istorijos įvykis. (Nietzsche: „The Joyful Wisdom“). Tolimesni ateizmo planai yra sukurti pasaulį be jokių svajonių apie Dievą, apie Kristų ir amžinąjį gyvenimą, o gyventi tik šiuo žemiškuoju gyvenimu, kuriamu šviesiausių žmonių protų. Todėl ateistai fanatiškai ir neatlaidžiai užgniaužia bet kokius religinius pasireiškimus. Rytų komunistiniame pasaulyje tą kovą organizuoja ir veda valstybinė politika, prievarta. Vakarų pasaulyje skleidžia didžiausią bedievybės propagandą nebe tiek tiesiogiai atakuodami tikėjimą, bet gyvenimo idealu pasirinkdami kuo malonesnį lengvesnį, visko pertekusį materialinį gyvenimą - malonumai,

malonumai ir malonumai. Viskas tik „fun“, tai svarbiausia, ypač seksas. Koks „laimingas“ yra tas pasaulis be Dievo, rodo iškrypęs jaunimas, milijonai svaiginančių save narkotikais, net vaikučių išprievartavimai, šeimų irimai, žmogžudystės ir t.t.

Dostojevskis jau seniai numatė tris moderniojo ateizmo tipus žmonijos labui: 1. žmogus be Dievo; 2. Babelio bokštas; 3. idealas stiklo rūmų. Tai idealas žmogaus, save patį padariusio Dievu. Taip jis numaskuoja ateistinį humanizmą, parodo visą jo metafizinį, moralinį ir teologinį nuogumą. Ateizmas — tai negailestinga kietaširdė sistema užkarti žmonijai nežmonišką humanizmą. Dostojevskis taip pat parodo tos sistemos bankrotą ir kaip Dievas-Žmogus nugali žmogų-Dievą.

Dar labiau išryškės ateizmo katastrofiškos pasekmės žmonijos gyvenimui, kai apžvelgsime didžiųjų jo kūrėjų išdestytas pažiūras.

nacijos laiko, išpažindamas katalikų tikėjimą. Nekrikštyti suaugusieji paprastai turi nustatytą laiką pasiruošti krikštui. Taigi katalikas yra kiekvienas žmogus, pakrikštytas katalikų Bažnyčioje arba kataliku tapęs, išpažindamas katalikų tikėjimą. Dean R. Hoge savo studijinėje knygoje "Converts, Dropouts, Returnees", kuri buvo priimta Amerikos vyskupų konferencijos, taip pat sako, kad žmogus, pakrikštytas kataliku, yra laikomas kataliku, nebent jis sąmoningai atsisadėtų katalikybės. Tai yra kataliko apibūdinimas labai plačia prasme.

O kaip su visais pakrikštytais ir išauklėtais katalikų tikėjime, kurie buvo ar yra nuo Bažnyčios atšalę? Dean R. Hoge savo knygoje juos vadina "dropouts" vardu. Čia juos vadinsime nepraktikuojančiais arba atitolusiais katalikais.

Nepraktikuojantis katalikas yra tas, kuris nedalyvauja sekmadieniais mišiose, neskaitant Kalėdų, Velykų, vestuvių ar laidotuvių. Dean R. Hoge visus nepraktikuojančius skirsto į keturias kategorijas pagal amžių. 54% nepraktikuojančiais tampa prieš 25 amžiaus metus; 20% pasidaro nepraktikuojančiais tarp 25 ir 35 m.; 16% — tarp 35 ir 50 m.; 10% — po 50 m. amžiaus. Daugiausiai jie tokiais tampa be sąmoningo apsisprendimo, o tik aplinkybių ar žmonių paveikti.

Noriu į atšalimo problemą pažiūrėti, pradedant nuo tų 54%, kuriuos sudaro jaunimas, prieš 25 m. amžiaus. Daugiau pažįstu jų tėvus ir girdžiu nusiskundimus. Tėvai skaudžiai išgyvena, kai jų vaikai nustoja eiti į bažnyčią. Daugiausia jie skundžiasi, kad ištikimai leido savo vaikus į katalikiškas mokyklas, ar bent į religijos pamokas, patys taip pat sekmadieniais eidami į bažnyčią. Jie gyvena su neatsakytu "kodėl".

**Dešinėje, mecenatų vardu kalba
Ona Siliūnienė**

Viršuje: Konkurso vertinimo komisijos sekretorė Rita Likanderytė skaito protokolą

John Westerhoff, vienas iš Amerikos katalikų auklėtojų, sako, kad gimnazijos ir universiteto metai atstovauja atskiram tikėjimo vystymosi laikotarpiui — tikėjimo ieškojimui. Tas laikotarpis charakterizuojamas iš tėvų “išsivadavimo” noru, abejonėmis, kritišku požiūriu į tradicijas, į hierarchiją, noru eksperimentuoti įvairius gyvenimo būdus ir įsipareigojimus.

Iš tėvų, vaikų ir Hoge studijos išeina išvada, kad dauguma (72%) visų atšalusių jaunų žmonių nustoja lankyti bažnyčią, kai išeina iš namų arba išvažiuoja studijuoti. Tada jie “išsivaduoja” iš tėvų spaudimo eiti į bažnyčią. Anksčiau didžioji jų dalis buvo katalikiškai išauklėta, 75% lankė katalikiškas mokyklas bent 5 ar daugiau metų, 95% dalyvavo mišiose. Yra ir kita didelė priežastis — tai bodėjimasis liturgija ir neradimas prasmės. Apie tai bus kalbama, liečiant kitas atšalusiujų grupes.

NEPRAKTIKUOJANTYS KATALIKAI, KURIE BODĖJOSI IR NEMATĖ PRASMĖS LANKYTI BAŽNYČIĄ AR DALYVAUTI MIŠIOSE

Šios grupės amžius gali būti nuo gimnazijos jaunuolių iki daugiau kaip 60 m. amžiaus žmonių. Jie sudaro 23% visų nutolusiųjų; jie bodisi institucine Bažnyčia. Mišių liturgijoje jie mato pasenusias ir nuobodžias apeigas. Sakramentai, ypač išpažintis, jiems atrodo pasenę ir nereikšmingi. Pamokslai nieko nepasako ir nepakelia dvasios. Kaip minėta, šiai grupei priklauso nemažas skaičius ir jaunų žmonių.

TIE, KURIE KATALIKŲ BAŽNYČIOJE NERADO TO, KO IEŠKOJO

Skųsdamiesi tikėjimu ir katalikų Bažnyčia, jie taip pat nešiojasi ir daug skausmo, nusivylimo, dvasinės tuštumos. Šioje grupėje mačiau vidurinio amžiaus moterį, kurios motina mirė, kai ji buvo 22 metų. Motinos netekimą ji išgyveno su kartėliu. Per daugelį metų tebesitęsiantis “kodėl” dar ir šiandien

neatsakytas, o pasakymas “kaip Dievas galėjo taip leisti” dar ir dabar nešiojamas. Šiai grupei priklauso ir motina, kurios sūnus žuvo automobilio nelaimėje pačioje savo jaunystėje. Motina ieškojo paramos, šilimos ir nusiramimo tikėjime, bet vis nesugbėjo rasti. Bandė paguodos ieškoti pas parapijos kunigus, bet nebuvo išgirsta. Pagaliau ją patraukė “Bom Again Christian” kaimynai į savo pusę. Šiai grupei priklauso ir našlys, kuris porą metų po žmonos mirties tvirtino, kad Dievo negali būti, jeigu jis taip galėjo leisti, dabar gyvena neteisėtoje moterystėje su ištekęsiais moteria, save ir kitus tikindamas, kad suradęs “tikrąją laimę”. Čia priklauso ir išsiskyrusi moteris, kuri jaučiasi ne tik vyro, bet ir Dievo apvilta. Šie žmonės, išgyvenę didelius lūžius ir tragedijas savo gyvenime, užuot tikėjime radę stiprybės ir suraminimo, dar vis nešiojasi savo nuoskaudas ir kartėlį Dievui, Bažnyčiai ir žmonėms.

NUTOLUSIEJI, KURIŲ GYVENIMO BŪDAS NESIDERINA SU BAŽNYČIOS MOKYMU

Šiai grupei priklausan tieji nustoja dalyvauti mišiose ir sakramentuose dėl moralinių konfliktų, kai jų pasirinktas gyvenimo būdas nesutinka su Bažnyčios mokymu. Dauguma šių atšalėlių gyvena neteisėtoje moterystėje, abu arba vienas iš partnerių negali bažnyčioje tuoktis. 63% nutolusių nuo katalikų Bažnyčios dėl gyvenimo būdo yra susituokę ne bažnyčioje, antrą ar trečią kartą. Ši grupė daugiausiai išreiškia nepasitenkinimą kunigais, Bažnyčios įstatymais, jos autoritetu, išpažintimi. Jie kritikuoja kunigus, kad nepažįsta ir nesupranta žmonių, neina su gyvenimu. Jie pyksta, kad Bažnyčia nepateisina jų gyvenimo būdo. Jie nepatenkinti Bažnyčios laikysena gimimų kontrolės ir skyrybų atžvilgiu. Gimimų kontrolės problema paliečia daug jaunų šeimų, kurios tampa nepraktikuojančios. Kai kurie jų teisinasi, kad jie tiki Dievą, jį garbina savo būdu ir be bažnyčios lankymo. Sakramentai, ypač išpažintis, jiems yra atgyvenę apeigos.

NEPRAKTIKUOJANTYS DĖL JIEMS NEPATINKAMŲ IR NESUPRANTAMŲ POVATIKANINIŲ PASIKEITIMŲ

Povaticaniniai pasikeitimai katalikų Bažnyčioje daugelio buvo mielai priimti, bet ne visų. Kai kurie jiems priešinasi dar ir dabar, o kiti dėl tų pasikeitimų visai atsimetė nuo katalikų Bažnyčios. Yra ir tokių, kuriems nutolti nuo katalikų Bažnyčios šie pasikeitimai buvo tik pasiteisinimas. Šie žmonės turi šiek tiek mažiau katalikiško išsilavinimo ir jaučia mažiau įsipareigojimo savo tikėjimui. Naujoji mišių liturgija jiems yra “per moderni, per mažai rimties ir tylos”. Daugumui nepatinka muzikinės formos, ypač visų giedami atsakinėjimai, gitaros ir pan. “Bažnyčioje jaučiuosi kaip teatre”. “Nepatinka man rankos kratymas su nepažįstamais”. “Buvau papratusi nueiti į mišias ir kalbėtis su Dievu tyloje, dabar bažnyčioje yra daroma viskas, bet nesimeldžiama”. “Daugiausiai mane pykina tai, kad dabar pasauliečiai atlieka viską, ką anksčiau tik kunigai atlikdavo”. “Jokiu būdu negalėčiau priimti Komuniją iš pasauliečio rankos arba ją priimti į savo ranką. Tai Dievo žeminimas. Komunija man pasidaro tik ‘tešlos gabalas’, jai nėra jokios pagarbos, kai ją dalina pasauliečiai”. “Kai po visų pasikeitimų Bažnyčioje mano vaikai ėjo į katalikišką mokyklą, negalėjau pasitikėti, kad jie gaus katalikišką auklėjimą. Kunigai primygtinai skelbė apie reikalingumą tėvams įsijungti į religinį vaikų auklėjimą. Vaikams buvo sakoma, kad iš tikrųjų nėra nuodėmė, jeigu sekmadienį neini į mišias. Paskui ir aš pradėjau eiti į mišias tik tada, kai buvau nusiteikusi, o ne dėl to, kad turėčiau atlikti pareigą”. “Buvo dar vienas kunigas, su kuriuo galėdavau pasikalbėti man rūpimais klausimais, bet jis metė kunigystę”. “Kunigai ir vienuolės pasidarė per socialūs, per familiarūs, o vienuolių negalima net atpažinti, kai jos dėvi nevienuoliškus

rūbus”. “Anksčiau aiškiai žinojau, kas galima ir ko negalima daryti, o dabar jau nieko nežinau; liepia pačiai galvoti. Tai kam dar eiti į bažnyčią?” Šias ir kitas užuominas girdėjau iš šių neapraktikuojančiųjų.

Negaliu nesuminėti ir tų, ypač lietuvių, kurie save laiko katalikais, bet nemato noro ir reikalo priklausyti jokiai parapijai. Į lietuviškas parapijas yra per toli nuvažiuoti, o amerikietiškos “man yra svetimos ir ne prie širdies”. Į mišias šie žmonės ateina tik išimtinomis progomis. Numiršta šeimos narys, ir tada jie piktinasi, kad ne kiekviena parapija nori laidoti, nes nebuvęs parapijietis. Tas pat būna ir su vaikų vestuvėmis bei anūkų krikštynomis.

Tėvai ir vaikai piktinasi, kad būna daug sunkumų rasti bažnyčią, nesant parapijiečiu. Šie žmonės jaučiasi labai pasipiktinę ir vėliau jie bei jų vaikai pasidaro neapraktikuojantys. Didelė dalis nutolsta nuo Bažnyčios, išgyvenę vienokį ar kitokį konfliktą su kunigu. Daugelis pasipiktina jiems nesuprantamu kunigų elgesiu. Pažinojau kelias moteris, kurios daugiau kaip 20 metų nėjo sakramentų, nes sakė, kad “dėl gimimų kontrolės buvo ekskomunikuotos”. Tai buvo jų ilgalaikis išrišimo ir ekskomunikos klaidingas supratimas. Jos tai skaudžiai išgyveno ir turėjo didelį pyktį kunigams bei visai Bažnyčiai.

Daug suminėtu ir dar daugiau nesuminėtu atveju, dėl ko žmonės atitolsta nuo tikėjimo ir nuo Bažnyčios. Kyla klausimas, kaip mes, Kristaus Bažnyčios dalis, turime žiūrėti į šiuos nutolusiuosius, kenčiančius, nusivylusius, neradusius atramos tikėjime ir žmonėse, savo brolius ir seseris Kristuje? Gyvenimo patirtis rodo, kad nėra lengvų ir aiškių atsakymų į čia suminėtas atšalimo ir atsitolinimo priežastis. Tik tiek turi būti aišku, kad negalime jų nurašyti į nuostolius ir jais nesirūpinti.

Kai vėl peržvelgiame visus nutolusius ir neapraktikuojančius katalikus, bent kai aš

Salę sausakimšiai užpildą "L.L." šventės svečiai

pagalvoju apie savo pažįstamus ir čia suminėtus, galiu daryti išvadą, kad jų tikėjimas ir anksčiau nebuvo gyvas nei stiprus. Kokio tikėjimo reikia, kad, eidami per įvairiais abejones, gyvenimo krizes, pasikeitimus, liktume ne tik stiprūs, bet mūsų tikėjimas taptų dar gilesnis ir patvaresnis?

Žinome, kad tikėjimas yra Dievo dovana. Bet tikėjimą reikia vystyti. Tikėjimą ir jo supratimą, kurį įsigijau vaikystėje ir saugiai laikiau, lyg dėžutėje supakuotą, yra pavojus ne tik toliau neišlaikyti, bet ir visai prarasti. Šv. Paulius įspėja: "Broliai, nebūkite vaikai išmanymu, verčiau piktybe būkite kūdikiai, o išmanymu — subrendę žmonės" (Kor 14, 20).

Kai savo, suaugusio žmogaus, gyvenime darome sprendimus, juos darome ne vaiko protu ir akimis. Vaikystės Dievo ir tikėjimo supratimas anksčiau ar vėliau ne-

siderina nei su suaugusiojo galvojimu, nei su jo veiksmiais. "Kai buvau vaikas, protavau kaip vaikas; tapęs vyru, mečiau tai, kas vaikiška" (1 Kor 13, 11). Tas tapimas, "suaugusiu" nepasidaro per naktį. Kaip žinome, augimas ir brendimas eina pamažu. Ir brendimas tikėjime eina pamažu; jam reikia pastangų ir bendradarbiavimo tarp Dievo ir žmogaus. Net ir apie Jėzų Kristų evangelistas Lukas sako, kad "kūdikis augo ir stiprėjo dvasia" (Lk 1,10).

Kad suprastume, ar bręstame tikėjime, turime nuolatos save klausti, ar mūsų Dievo ir jo apreikštų tiesų supratimas yra toks pat, koks buvo, kai buvome vaikai. Paklauskime save, kaip žiūrime į išpažintį. Ar negalvojame taip, kaip galvojome prieš daug metų: ką nemalonaus kunigui pasakysiu, ir kokia bus jo reakcija? Ar išpažintyje matome Jėzų, vietoj kunigo, kuris mus sutinka, pažįsta, permato, apka-

bina, atleidžia, paguodžia? Tai yra daug daugiau, negu mūsų “racionalizavimas”, kad išpažintis yra iš senovės užsilikęs, pasenęs Bažnyčios ritualas. Ar mišių supratimas yra tas pats, koks buvo prieš daug metų, kai ateidavau pareigos atlikti, tyliai nuobodžiai išsėdėdavau, išklausydamas dar ir nuobodų pamokslą? Žiūrėdami tikėjime subrendusio žmogaus akimis, matysime, kad vyriausias mišių aukotojas yra pats Jėzus. Šv. Raštą matysime ne kaip knygą, skaitymą dėl minties ir temos, bet išgirsime Jėzų, kalbantį kiekvienam iš mūsų dabar. Šv. Eucharistijoje susijungsime su juo glaudesniais ryšiais. Subrendusio tikėjime akimis pamatysime, kad mišios yra daug daugiau, negu tik dialogas tyloje, tarp Dievo ir atskiro individo. Pamatysime, kad savo esme mišios yra bendruomeninė malda, reikalinga bendruomeninio aktyvaus visų įsijungimo.

Daugelis nuo tikėjimo atšalusių pasiskė, kad katalikiškose mokyklose jie studijavo apie Dievą, baigė teologijos seminarus, atmintinai išmoko atsakymus į katekizmo klausimus ir... po visa to išėjo tušti, vieniši, nutolę.

Tikėjime yra dvi dimensijos: viena intelektualinė, o kita asmeninė. Intelektualinė apima visa tai, ką mes tikime, tai, kas apreiškta. Pvz., tikime doktrina, kuri yra išreikšta tikėjimo išpažinime. Tikime, kad Dievas yra trijuose asmenyse, kad jis įsikūnijo Jėzuje Kristuje. Asmeninė dimensija apima mūsų tikrą ryšį su Dievu, t.y. mūsų įsijungimą į Dievo veikimą ir planą mūsų gyvenime. Šia prasme mes tikime Dievą asmeniškai ir jam pavedame savo gyvenimą, kad per Jėzų susivienytume su juo. Autentiškame gyvame tikėjime šios dvi dimensijos papildo viena kitą. Viena, aiškus supratimas ir ištikimybė pagrindinėms tiesoms neleidžia mūsų tikėjimui nuslęsti į sentimentalizmą ir tikėjime vadovavimąsi vien tik jausmais.

“Laiškų lietuviams” šventės pranešėja Nijolė Jankutė-Užbalienė

Antra, asmeniškai Dievo žodžio išgirdimas ir pasidavimas jo veikimui mumyse. Visa tai mus pakeičia nuo žinojimo apie Dievą iki jo pažinimo. Taigi atrodo, kad tikėjime reikia daugiau negu tik intelektualinio supratimo, kurį turėjo tie, kurie praleido daug metų studijuodami, klausydami ir išmokdami visus atsakymus į katekizme rastus klausimus ir patys prisipažino, kad išėjo tušti ir atšalę... Visas tas žinojimas turi būti patirtas ir išgyventas “per jį, su juo ir jame” — Jėzuje Kristuje. Tik tada tikėjimas bus gyvas, reikšmingas, augantis, nuolatos besikeičiantis, kaip ir pats Dievo kūrinys — žmogus.

Tikėjimas yra daugiau negu priėmimas ar atmetimas religinių doktrinų, priėmimas ar atmetimas patinkančių ar nepatinkančių Bažnyčios mokymų. Tikėjimas yra gyvas ryšys tarp Dievo ir žmogaus. Vaikiška būtų tikėti, kad Dievas atpirko pasaulį prieš du tūkstančius metų ir paskui pasitraukė kažkur į dangų. Tikėjime subrendusio žmogaus akimis matome, kad Jėzaus atperkamoji galia veikia ir dabar ir kad jis mus gydo. Mes galime būti liudininkais, dalindamiesi su tais, kuriems tikėjimas ir Bažnyčia neturi daug reikšmės.

Taip, tikėjimas yra Dievo dovana, kurią gauname per krikštą, bet tikėjimui vystyti reikia ir mūsų bendradarbiavimo. “Neimkite tikėjimo malonės veltui”, moko šv. Paulius savo antrame laiške korintiečiams. Taigi gyvo, reikšmingo, neatskiriama su žmogumi susijusio tikėjimo išlaikymui yra būtina bręsti tikėjime, nuolat atnaujinant Dievo ir mūsų ryšio su juo supratimą. Tai yra įmanoma per Dievo malonę, veikiančią mumyse, per maldą, sakramentus, skaitybą ir savo tikėjimu su kitais dalinimąsi, ypač su tais, kurie yra nutolę.

Kiekvieno, bet ypač jauno žmogaus tikėjimo kelionė yra dar charakterizuojama ir abejonėmis. Neturėtume abejonių išsigąsti, nes, pagal teologą Paul Tillich, per abejonių krizes bręstame tikėjime, nes abejonės graužia senus, gal vaikystės ryšius su Dievu, kad nauji galėtų gimti. Taigi jis teigia, kad reikia nuolat atnaujinti Dievo supratimą ir ryšį su juo. Tie, kurie nuo tikėjimo nutolę, gal net bijo artėti prie Dievo, nes jis gali pareikalauti keisti galvojimą, veikimą, gyvenimo būdą. Bet Jėzus tam ir atėjo, kad mes keisdamiesi prie jo artėtume.

Pažvelgus į nuo tikėjimo atšalusiujų grupes, kalbėjus apie būtinybę bręsti, kad jį išlaikytume, dar lieka vienas didelis uždavinys visiems krikščionims ir praktikuojantiems katalikams — atskleisti Jėzų

ir jo mokslą tiems, kurie jo nepažįsta arba yra nuo jo nutolę. Tai yra vienas svarbiausių Bažnyčios uždavinių. Tai liečia ir mus visus pasauliečius, nes, pagal II Vatikano susirinkimą, visi esame jo Bažnyčia. “Tad eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo, ir Sūnaus, ir Šv. Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs” (Mt 28, 19-20). Iš tikrųjų kiekvieno krikščionio pareiga yra skelbti tikėjimą, per kurį ateina išganymas. Kun. Illig, dirbęs Amerikos katalikų evangelizacijoje, sako, kad evangelizacija yra efektyviausia, kai ji ateina iš pasauliečių, o ne iš kunigų. Tik 20% visų praktikuojančių katalikų pagalvoja apie Jėzaus liepimą evangelizuoti.

Savo rūšies iššūkis šių dienų katalikui yra surasti geriausią ir efektyviausią būdą evangelizuoti. Turbūt pats efektyviausias būdas yra liudyti savo krikščioniško gyvenimo pavyzdžiu. Taip pat liudyti, kad Kristus, būdamas Dievas ir žmogus, pats kentėjo už mus.

Bažnyčia turi savyje dieviškąją ir žmogiškąją elementą. Bažnyčia turi įrankius ir galią būti pažeistųjų gydytoja. Kristaus kvietime būti jo Bažnyčia glūdi meilė, nuoširdumas, atlaidumas, kantrybė. Šie elementai buvo jo misijos pradžioje, jie nesikeičia ir dabar. Žmogiškame Bažnyčios elemente matome, kad visi esame silpni, nuodėmingi, reikalingi nuolatinio atsiverimo ir atsinaujinimo.

Dalinimasis savo tikėjimo patirtimi su kitais turi savyje daug pliusų ir atneša neįkainojamos naudos. Greitai pamatome, kad negalime dalintis žiniomis ir išgyvenimais apie Dievo veikimą mumyse, jeigu jo nepažįstame. Per kasdieninį gyvenimą su Dievu, per maldą, mąstymus, studijas, priename prie išvados, kad galime būti tiek efektingi kitiems, kiek patys jaučiamės esą “šakelės vynmedžio”, kuris yra pats Kristus. Tik tada mūsų tikėjimas ir

gyvenimas susilies į vieną nedalomą visumą su visais šio gyvenimo džiaugsmais ir skausmais, pasisekimais ir nesėkmėmis, laimėjimais ir pralaimėjimais, atradimais ir praradimais. Visa tai atpažinsime ir priimsime kaip dalį Dievo plano, atsisleidžiančio mūsų gyvenime.

LABIAUSIAI APLEISTASIS

KOSTAS PAULIUS

Jei ieškosime visoje žmonijos istorijoje asmens, kuris kentėjo apleidimą labiausiai, kito tokio nerasime, kaip Jėzų, kuris kybodamas ant kryžiaus šaukė: “Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?” (Mk 15, 34). Tai buvo Jo kančios skaudžiausias momentas, kančios viršūnė!

Ne tada Jis labiausiai kentėjo, kai Jį plakė ir erškėčiais vainikavo, ir ne tada, kai nešė kryžių ir buvo taip nualintas, kad Jo priešai, pabūgę, jog negalės įvykdyti savo keršto ir dar gyvą prikalti ant kryžiaus, privertė Simoną Kirenietį padėti Jam nešti kryžių. Juk kelyje į Golgotą Jis vis dar rūpinosi kitais, sakydamas verčiau moterims, kad jos ne Jo verktų, bet savęs ir savo vaikų. Ir ant kryžiaus, kol Jo kančia dar nebuvo pasiekusi kulminacijos, Jis meldėsi: “Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką darą” (Lk 23, 34).

Kad geriau galėtumėm suprasti, kada ir kodėl Jėzus kentėjo labiausiai, būtų naudinga pamąstyti ir stengtis suprasti Švenčiausios Trejybės asmenų tarpusavio meilės paslaptį, meldžiant Šventąją Dvasią malonės, be kurios mūsų pastangos visuomet yra ribotos.

Apie tą dieviškąją meilę mums kalba Jėzaus pavyzdys. Jis, kaip Dievo Sūnus, iš meilės Tėvui sutiko kentėti dėl žmonių išganymo, nes to norėjo Tėvas. Jėzus žinojo ir buvo tikras, kad Tėvas Jį myli ta nepaprasta meile, nors ir siuntė tokiai baisiai kančiai.

Vilniaus universiteto garbės daktaras Valdas Adamkus pasidalina naujausiomis žiniomis iš Lietuvos

Bet Tėvas, norėdamas Sūnaus kančios taurę pripildyti, kad išganymo darbas būtų galutinai atbaigtas, leido Jam pajusti, jog Jį apleido ir paliko vienišą. Jėzui tas apleidimo momentas ir buvo skaudžiausias visoje Jo kančioje. Todėl neišlaikęs Jis ir šaukė — “...kodėl mane apleidai?” Jam tai buvo skaudžiausia, nes jeigu Tėvas Jį apleido, tai Jo kančia be Tėvo meilės ir vienybės veltui buvo kentėta. Jis tada jautėsi visiškai sunaikintas, pavirtęs į nieką.

Mąstydami Švenčiausios Trejybės asmenų tarpusavio meilės intensyvumą, geriau galime suprasti ir Jėzaus apleidimo skausmo didumą. Tas Jo skausmo didumas rodo ir Jo meilės intensyvumą mums.

Bet to, kad Tėvas Jį tada buvo apleidęs, dar neužteko. Jis ir toliau vis labiausiai apleidžiamas — dabar jau Šventoje Eucharistijoje. Juk Jis iš savo begalinės meilės padarė stebuklą stebuklą — pasiliko su mumis Šventoje Eucharistijoje visam laikui. Jis nori, kad, atsiliepdami į tą nepaprastą Jo meilę, ir mes Jį mylėtumėm. Jo žodžiai tai rodo aiškiai: “Kas pripažįsta mano įsakymus ir jų laikosi, tas tikrai mane myli” (Jn 14, 21). O štai čia pora Jo įsakymų: “Iš tiesų, iš tiesų sakau jums: jei nevalgysite Žmogaus Sūnaus kūno ir negersite jo kraujo, neturėsite savyje gyvybės!” (Jn 6, 53). O čia antras: “Kas valgo mano kūną ir geria mano kraują, tas pasilieka manyje, ir aš jame” (Jn 6, 56). Tai ir yra Jėzaus intensyvi meilė, paslėpta Šventoje Eucharistijoje, visuomet laukianti mūsų.

Jėzus nori, kad mes Jį mylėtumėm ne žodžiais, bet konkrečiais veiksmais, kuriems vykdyti reikia valios ir apsisprendimo. Naudodami valią, tą nepaprastą Dievo dovaną, laisvai ir iš meilės Jėzui, mes tikrai norėsime daryti tai, ko Jis iš mūsų ir nori, kad darytumėm tai, ką minėtose citatose kaip tik ir pasakė.

O ką mes darome, kokią meilę Jam rodome?! Šiokiadieniais bažnyčios beveik tuščios, nedaug tokių, kurie Jį priima kasdieną, dar mažiau tokių, kurie Jį aplanko. Kur tikintieji, kurie save dar laiko tikinčiais?!

Jėzų labiausiai apleidžia dar ir tie, kurie Jo mokymo nenori priimti, Jį palieka ir eina nuodėmės keliais.

Nuodėmės, to baisiausio blogio, pasaulyje yra tiek daug, kad kai kuriems atrodo, jog pasaulio pabaiga jau čia pat. Bet tiems, kurie myli Jėzų, pasaulio pabaigos baimė negali atimti drąsos. Jie visu uolumu nori tą blogį mažinti ir už jį apleistajam Jėzui atlyginti. Iš tikrųjų to blogio matymas turėtų mus tik inspiruoti sekti Jėzumi ir daryti tai, ką Jis darė ir nori,

kad mes darytumėm: “Kas neneša savo kryžiaus ir neseka manimi, negali būti mano mokinys” (Lk 14, 27). Jis ir atėjo į pasaulį kentėti dėl žmonių išganymo: “Dievas gi nesiuntė savo Sūnaus į pasaulį, kad jis pasaulį pasmerktų, bet kad pasaulis per jį būtų išgelbėtas” (Jn 3, 17).

Jeį nešime savo kryžių, sekdami Jėzumi, dalyvausime Jo atpirkimo darbe, tada nieko svarbesnio mūsų gyvenime negalės būti. Juk ir Jėzaus viso gyvenimo svarbiausias darbas buvo Jo kančia. Jis Pats tai pasakė: “O aš, kai būsiu pakeltas nuo žemės, visus patrauksiu prie savęs” (Jn 12, 32).

Mes ir matome, kad kai Jis mokė ir stebuklus darė, nedaug turėjo sekėjų, bet kai kentėjo ant kryžiaus — visus patraukė ir vis tebetraukia prie savęs milijonus.

Taip pat ir mūsų visi kentėjimai, aukojami vienybėje su Jėzumi, yra svarbesni, negu mūsų darbai, veikla, profesija, gabumai, pasiekimai, nes tuose kentėjimuose pradeda veikti Dievo galybė ypatingai, visus patraukdama prie Jėzaus, vykdydama išganymo planą.

Dievui aukojamos visos mūsų pastangos, darbai ir veikla taip pat turi didžią vertę ir prasmę, bet viso to negalime lyginti su aukojamais kentėjimais.

Jėzaus kančios pavyzdys mus moko, kad virš visų aukojimų Dievo plane svarbiausias yra kentėjimų aukojimas.

Kančia ir Šventoji Eucharistija yra Dievo paslaptys, kurių mūsų žmogiškas galvojimas kaip reikiant suprasti negali. Bet tikėjimas mus moko, kad Viešpats viską gerai padarė ir daro, kad mūsų klaidinti negali, nes Jis yra Tiesa ir Meilė.

■ Lietuvoje įsisteigė katalikiškas moterų sambūris “Caritas”, siekias atgaivinti įsijautimą į moters-motinos tikrąjį pašaukimą. “Caritas” yra išsivystęs iš pagrindžio moterų veiklom. Siekiama kovoti prieš abortus, padėti vienišoms motinoms.

SUSITAIKINKITE SU DIEVU

CHIARA LUBICH

“Kristaus vardu mes maldaujame: susitaikinkite su Dievu!” (2 Kor 5, 20).

Savo Sūnaus mirtyje ant kryžiaus Dievas parodė mums nuostabiausią meilę. Jis sutaikė su savim žmoniją, kuri nusidėdama nuo jo nutolo. Šv. Paulius sako, kad Kristus kaip tik ir paskyrė apaštalus nešti pasauliui tą gerąją sutaikinimo naujieną.

Tame paskyrimo ir yra visa apaštalų misijos didybė ir svarbumas, kad jie gali bendradarbiauti Dievo paruoštame išganyimo plane. Dėl to Šv. Paulius ir prašo Korinto bendruomenę primygtinai. Jis maldauja juos priimti Tėvo sutaikinimo žinią, patikėtą apaštalams ir pripažinti jį patį kaip Kristaus ambasadorių, kuris iš tikrųjų toks ir yra.

“Kristaus vardu mes maldaujame: susitaikinkite su Dievu!” Šie Šv. Pauliaus žodžiai siekia visiško jo apaštališko darbo pripažinimo. Bendruomenė iš tikrųjų buvo pavojuje, nes kai kurie jos klaidintojai, netikri apaštalai, įmantriais išsisukinėjimais ir klaidinančiais argumentais bandė ją atskirti nuo apaštalo Pauliaus.

Šv. Paulius, remdamasis savo didžia meile korintiečiams ir gautu pašaukimu kelyje į Damaską, gynė savo autoritetą, kaip autentiško Kristaus skelbėjo, kuriam tikintieji ir jų mokytojai turi paklusti.

Toji apaštalo mintis padeda geriau suprasti, kad žmonijos gelbėjimui Dievas nori naudoti žmones. Kristus ir pasirinko apaštalus bei jų bendradarbius, patikėdamas jiems savo žodį ir malonės pagalbą, kad jie neštų mums susitaikinimą su Dievu ir vienų su kitais.

Todėl vienybė su apaštalais ir jų įpėdiniais yra būtina sąlyga krikščionių dvasiniam gyvenimui.

Čia mąstomi apaštalo žodžiai įspėja mus saugotis pavojingos tendencijos, kuri

visada gali pasireikšti. Toji tendencija nori atskirti Kristų nuo jo tarnų, skelbdama, kad būti vienybėje su Kristumi yra gerai, o su Bažnyčia — ne.

Šv. Paulius padeda mums suprasti labai aiškiai, kad toks samprotavimas nederina su Jėzaus noru. Vienybė su Jėzumi ateina per jam atstovaujančius jo įgaliotinius, kuriuos jie paskyrė.

Gyventi pagal čia mąstomus apaštalo žodžius, ypač katalikams, reiškia stiprinti vienybę su vyskupais ir pirmiausia su popiežium, būnant įsitikinusiems, kad ištikimybė apaštalų įgaliojimui visada padės jiems būti autentiškeniais krikščionimis.

Iš anglų kalbos išvertė *Kostas Paulius*

“NAUJO AMŽIAUS” SĄJŪDIS

(*New Age movement*)

VINCAS KOLYČIUS

“Žiūrėkite, kad jūsų kas nesuklaidintų. Daug kas ateis mano vardu ir sakys: ‘Aš Mesijas’, ir daugelį suklaidins” (Mt 24, 4-5).

Vaivorykštė yra krikščioniškas ženklas, Dievo pažado simbolis, kad jis daugiau neužtvindys žemės vandeniui, tokią pat vaivorykštę savo ženklui pasirinko ir “Naujo amžiaus” sąjūdis. Todėl, matydami tą ženklą ant automobilių ar atvirukų, nežinome, ar čia yra krikščionybės, ar netikrų pranašų ženklas.

Kas yra tas “Naujo amžiaus” sąjūdis?

Atrodo, kad lietuviškoje visuomenėje tas “New Age” nėra daug žinomas, tačiau mums reiktų su juo susipažinti, nes tai yra greitai plintantis sąjūdis, teisingiau, nauja religija, kuri visu smarkumu skverbiasi net ir į katalikų Bažnyčią. Ir jau nemaža žmonių, net kunigų ir vienuolių, yra jo suklaidinti.

Tas sąjūdis skelbia šias pagrindines idėjas:

1. *Visa yra viena.* Tai yra iškraipyta Šv. Rašto tiesa. Krikščionybė pripažįsta skirtumą tarp Dievo ir jo kūrinų (Pr 1, 1; Rom 1, 25), o “Naujo amžiaus” sąjūdis skelbia, kad “visa yra viena”, kas iš tikrųjų yra monizmas. Pagal juos, “nėra skirtumo tarp Dievo, žmogaus, daržovės ar akmens”.

2. *Visa yra Dievas.* Monizmas veda į panteizmą, kuris paneigia asmeninį Dievą ir jį pakeičia į energiją, jėgą, sąmoningumą. Žmogus nėra Šv. Dvasios buveinė, bet pilnas abstrakčios kosminės energijos.

3. *Žmonija yra Dievas*, nes visi esame visatos dalis, tad visa yra viena, ir visa yra Dievas. Jie skelbia: “Mes esame dievai, tik mūsų ignorancija neleidžia mums pamatyti dieviškos realybės”.

4. *Reikalingas mūsų sąmonės pakeitimas.* “Mes, kaip dievai, kenčiame ‘metafizinę mažakraujystę’, iš kurios galime būti išgydyti tam tikra gilesnio sąmoningumo technika”. Į tą “techniką” įeina visokios rytų meditacijos (TM), hinduizmas, burtai ir įvairūs kitokie seansai, kurie pažadina žmogaus sąmoningumą, galintį pakeisti pasaulį. Ir yra visai nesvarbu, kokią techniką ar priemones žmogus pasirenka.

5. *Visos religijos yra viena.* “Naujo amžiaus” pasekėjai paneigia krikščionybės skirtumą nuo pagoniškų religijų, nors daugelis jų vartojamų terminų skamba labai krikščioniškai.

6. *Kosminio optimizmo vystymasis — evoliucija.* “Kiekvieną dieną viskas gerėja ir gerėja. Taigi ir žmonės įgauna didesnį sąmoningumą, atsibunda, atranda savyje dievybę. Ir taip, viskam besikeičiant, pasikeis visa visata ir ateis naujas amžius”.

Tai tokie yra “Naujo amžiaus” sąjūdžio pagrindai.

MŪSŲ KRIKŠČIONIŲ PADĖTIS

“Ateis laikas, kai žmonės nebepakęs sveiko mokslo, bet, pasidavę savo įgeidžiams, susivadins sau mokytojų krūvą,

kad tie dūzgentų ausyse; jie nukreips ausis nuo tiesos, o atvers pasakoms” (Tim 4, 3-4). Šie apaštalo Pauliaus žodžiai tinka ir mums visiems šiais laikais. “Naujo amžiaus” įtaka skverbiasi į visas gyvenimo sritis: filmus, psichologiją, auklėjimą, mokyklas, politiką, pramonę, mediciną, net ir į Bažnyčią. Atsiminkime šėtono gundymą: “Jūs būsite, kaip dievai, jums nereikia klausyti Dievo”, kam save apriboti, varžyti, jūs turite savyje jėgą — kosminę energiją.

Viena iš garsiausių šio sąjūdžio “apaštalių” yra aktorė Shirley MacLaine. Ji yra įsteigusi įvairius seminarus didesniai savęs pažinimui (Higher Self). Ji yra parašiusi knygų, iš kurių labiausiai paplitusi “Dancing in the Light”. Ji rašo: “Aš žinau, kad egzistuoju, todėl aš esu. Aš žinau, kad visa yra Dievas, nes aš esu tos visatos dalis, todėl aš esu, kad esu”. MacLaine pasiima sau Dievo vardą ir pretenduoja į dievišką sostą. Dievas yra nuasmeninamas, o ji pati save sudieviną. Tikrasis Dievas, kuris yra asmuo, kuris kalba, klausosi, teisia ir atskleidžia, yra pakeičiamas kosminiu “it”. Krikščioniška etika, paremta Dievo įsakymais, pakeičiama šūkiu: “Sukurkime kiekvienas savo realybę”.

Jėzus yra pripažįstamas tik religijos mokytoju. Užuoat atradus naują gyvenimą per Jėzų, “Naujo amžiaus” sąjūdis reklamuoja atrasti savyje dievybę per jos pratimus, meditacijas ir įvairius seansus.

Jie skelbia, kad mūsų problema nėra nuodėmė, bet tikro savo potencialo ignorancija. Bet, jeigu žmogus šiame gyvenime to sąmoningumo ir nepasiektų, tai jį atras kitame gyvenime — reinkarnacijoje.

Atpažinkime priešą. Priešas yra sunkiausiai atpažįstamas, kai yra užsimaskavęs. Toks priešas yra “Naujas amžius”, kuris skverbiasi į visuomenę ir į Bažnyčią. Domininkonas teologas Matthew Fox skelbia savo “creation spirituality”, kuri niekuo nesiskiria nuo “Naujo amžiaus”

skelbiamų idėjų. Jis važinėja su paskaitomis po visą Ameriką ir turi daug pasekėjų. Jo knygų yra visuose katalikiškuose knygynuose.

Universitetuose profesoriai indoktrinuoja studentus “Naujo amžiaus” idėjomis. Daugybė žmonių tomis idėjomis susižavi ir įsijungia į tą sąjungą. Visi tie “savęs ieškojimo” seminarai yra labai apgaulingi ir žalingi. Išganymas, pagal sąjungos filosofiją, ateina per savęs pažinimą, be ne per Jėzų Kristų. Krikščionybė skelbia, kad savęs pažinimas ateina per Dievo tiesos pažinimą. “Nesekite šiuo pasauliu, bet pasikeiskite, atsinaujindami dvasia, kad galėtumėte suvokti Dievo valią, kas gera, tinkama ir tobula” (Rom 12, 2).

Galima paklausti, kodėl tas sąjūdis taip plinta. Gal dėl to, kad mes, krikščionys, esame sukūrę tarsi tuštumą, kurią užpildo visokie netikri pakaitalai. Mes neskelbiame gyvos krikščionybės, naują gyvenimą duodančios jėgos. Nemokame pasipriešinti šėtonui, kuris ateina meluoti, apiplėšti, apgauti, ir neišskelbiame Jėzaus, kuris atėjo duoti pilnutinį gyvenimą.

Tai yra iššūkis Bažnyčiai ir kiekvienam iš mūsų. Melskimės psalmės žodžiais: “Atsiųsk man savo šviesą ir tiesą, tegul jos man vadovauja” (Ps 42, 3). Ta šviesa ir tiesa yra Jėzus Kristus.

Naudotasi:

“Unmasking the New Age”, by Douglas Groothuis.

“The New Age Movement and Christianity”, by Fr. Andrew Miles, OSB.

■ Kard. V. Sladkevičius paskirtas Kauno arkivyskupijos ordinaru; jo augziliaru lieka vysk. Vladas Michelevičius. Vysk. Julijonas Steponavičius paskirtas Vilniaus arkivyskupijos ordinaru ir pakeltas arkivyskupu. Vysk. Antanas Vaičius paliekamas Telšių vyskupijoje, tik pakeliamas ordinaru. Vysk. Juozas Preikšas, buvęs Kauno arkiv. apaštalinis administratorius, paskirtas Panevėžio vyskupijos apaštalinio administratorium.

Krikščionis gyvenimo kelyje

(Tėvo diena)

Vytautas Kasniūnas

Ištartas žodis “tėvas”, savo prasmingumu į aukštybes iškeltas, išsilieja plačia muzikos tonų eile, garsais iki dangiškojo Tėvo. Tėvas žemėje — šeimos galva, o visos žemės dvasinis valdovas — mūsų visų Tėvas danguje.

Birželio mėnesį mes švenčiame Tėvo dieną. Vieni tėvai tų dienų daug sukrovė į krepšį ir į širdį, kiti mažiau, ar tik pradėję jas rikiuoti, o tretieji, ją švęsdami, kartu ruošiasi patys būti tėvais. Labai dažnai prisimenu savo tėvo pasakymą: “Vaikeli, atsimink, kad ir tu kada nors būsi tėvas”. Jis man buvo idealus tėvas, aš dažnai pagalvoju, ar aš seku jo pavyzdžiu, ar laikiu iš dangaus jo patariamąjį balso.

Prieš daugelį metų mes šventėme atmintinę Tėvo dieną. Dideliame vaismedžių sode buvo surengta gegužinė. Netikėtai buvau pakviestas kalbėti. Daug kartų rašęs ir kalbėjęs Tėvo dienos proga, šįkart buvau pasirinkęs kalbėti apie idealų tėvą. Šia tema praėjusį šeštadienį buvau kalbėjęs per radiją. Po radijo programos pasišaipė klausytojai telefoniniuose pasikalbėjimuose, o dabar suūžė, kaip bičių avilys. Vyrai dar šiaip taip laikėsi, bet moteriškoji visuomenė, žinoma, ne visa, prieštara. Tėvų buvo trijų generacijų. Seneliai, jų sūnūs ir anūkai atvykę su kūdikiais vežimėliuose ar krykštaujančiais sode. Vaišės buvo karališkos, ir, visiems susėdus prie ilgų stalų, pokalbiai, pasisakymai išsiplėtė į simpoziumą. Jei visą tą linksimą bendravimą būtume įrašę į juostelę, tikrai kitų metų radijo valandėlei

būtų buvusi geriausia programa. Užkaičio galvose vaisių vynos nuo mūsų kalbų ir saulės, lyg jis būtų lašėjęs į mūsų lūpas nuo vaisinių medžių. Karštesnės kalbos prasidėjo, kai bandėme padaryti idealaus tėvo apybraižą. Bandant statyti pavyzdingo tėvo rūmą, pamatus griovė moterys. Kiekviena jų turėjo skirtingą cemento mišinį. Po to nutarėme pastatyti pirmąjį tėvo pilies aukštą, pradedant vedybomis, sakykime, pirmomis. Amžius — nuo 25 iki 30 metų. Vyras kuria šeimą, idealistiškai įsimylėjęs, nori susilaukti daug vaikų. Ištikimas žmonai, rūpestingas jai padėti namų ruošos darbuose, auginant vaikus. Prisirišęs prie namų, saikingas socialiniuose bendravimuose, tikintis, ištikimas plačiašakei lietuvybei, saikingas modernizmui, šių dienų reikalavimams, taip pat ir visuomeninėje veikloje. Myli be skirtumo abiejų lyčių vaikus, išmintingai taupus, suranda būdų remti visuomeninę bei kultūrinę veiklą. Gyvena, laikydamasis uždario balanso. Nešoka per aukštas tvoras, jei nėra kur įsibėgėti, ir nėra tikras, kad bus pajėgus aukštam šuoliui. Profesijoje siekia garbingo ir vertingo paaukštinimo, stipriai laikosi savo nusistatymo, nesvyruoja, lyg vėjo lankstomas.

Pastačius idealaus tėvo pilies stulpus, prasidėjo lauko ir vidaus sienų kalimas. Kiek galvų, tiek ir minčių, tiek lentų ir vinių.

Bet kai įvairiuose klausimuose buvo nesutarta, tada išryškėjo lyg ir dalinis balsavimas. Buvo pasisakyta, kad 90% vyrų veda mylėdami, o 35% moterų išteka, vienoms ieškant karjeros, kitoms — norint turtų ir žemiškų gėrybių. Vyrų ištikimybė bei prisirišimas prie šeimos taip pat didesnis. Nei sekso, nei šeimų išsiskyrimo klausimo nebuvo galima privesti prie balsavimo. Užkaičio jau ir taip buvusios karštos kalbos, rodos, lūpos garavo. Moterys nepasidavė ir savo minčių tvirtovę išlaikė.

Kai saulė pasislėpė už vaismedžių, metas buvo skirstytis. Po to šventėme daug Tėvo dienų, bet šitoji, buvusiems dalyviams ir po daugelio metų susitikus, vis prisiminimuose iškildavo.

Idealus tėvo pieštas paveikslas yra įvairus savo tematika, spalvomis, o taip pat ir technika. Kai kas gal norėtų jį matyti akvarelinėje tapyboje, kai dailininkas, šlapiame popieriuje paliejęs dažus, skuba atlikti, išbaigti savo kūrinių vaizdą. Kartais dažai liejasi, kaip dailininkas nori, kartais jie patys išsilieja savomis spalvomis ir vaizdais.

Akvarelinės tapybos tėvas pasiduoda gyvenimo tėkmei — kaip bus, taip bus gerai. Vedė, turi žmoną, vaikus, yra pastogė, netrūksta duonos. Tai čia daugiau liberališkai nusiteikusio tėvo paveikslas.

Kitas paveikslas, pieštas aliejiniais dažais, įsisenėjusių formų stiliumi, lyg Vatikano rūmų dailininko. Gal tikėtų jį pavadinti konservatyvaus tipo atstovu. Konservatyvizmo lempos jam šviečia iš visų pusių.

Trečias tėvo paveikslas pieštas drobėje, išliejus spalvų gamą, juos tirpdant, mėginama sudaryti kūrinių vaizdą, teptuką panaudojant tik bendriems bruožams. Tai modernaus tėvo paveikslas.

Jei šiandien būtų sušaukta tėvų konferencija, tai susirinkę konservatyviai, liberališkai ir moderniai nusiteikę tėvai, balsuodami ir pasisakydami, koks turi būti idealus tėvo tipas, pasidalintų lygiomis. Jie visi yra įsitikinę, kad yra idealūs tėvai. Bent gerai, kad jie taip mano.

Tėvo dieną kiekvienas tėvas, lyg peržiūrėjęs savo gyvenimo vaizdajuostę, giliai susimąsto, pamatęs, kur buvo eita geru, kur blogu keliu, kur padaryta gerai, kur blogai. Grįždamas į praeitį, prisimindamas savo senolio tėvo nueitą kelią ir jį lygindamas su savuoju, žvelgia į dabartį, kuriuo keliu eina jo sūnus, naujosios generacijos tėvas. Tėvo tobulybės kelio sekimas yra sunkus. Kristus sako: “Būkite tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas yra tobulas” (Mt 5, 48). Tai gražūs žodžiai, bet, norint juos įgyvendinti, reikia lipti į Biliūno pasakos laimės kalną, kuris yra labai status, bet vis tiek atsiranda drąsulių, pasiryžusių į jį kopti, nors ne visiems tai pasiseka. Bet jau vien tobulybės siekimas yra graži dorybė. Ką šiandien padariau gerai, ką blogai, turi būti dienos ataskaita, sujungta su vakaro malda, prašant pagalbos kitai dienai.

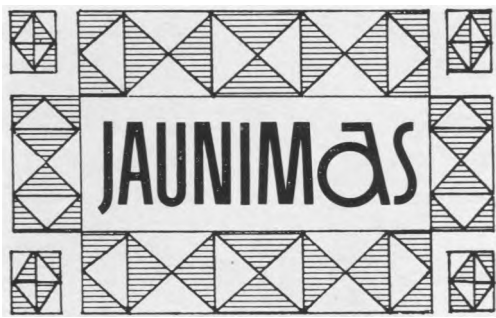
Kiekvienam tėvui pavyzdžiu švyti jo senolis. Jo gyventą gėrį reikia apšviesti, blogį aptemdyti. Prisiminkime, kad “kiekvienas medis pažįstamas iš jo vaisių. Nuo usnių niekas nerenka figų, nuo erškėčių neskina vynuogių” (Lk 6, 44). Tėvas — tai vaisinis medis. Nuo jo skini tokius vaisius, kokie jame auga. Bet jei į blogų vaisių medžio šaką įskiepiasi atžalą gerų vaisių — susilauksi gerų, vėliau nupjaudamas pasenusias, blogus vaisius nešančias šakas.

Jei šv. Paulius meilės himne rašė, kad meilė

viską nugali, tai dabar, jeigu mes jam rašytume laišką, tai galėtume pasakyti, kad meilė kartais ir daug blogo gali padaryti. Kiek daug tėvų, labai mylėdami vaikus, jų nepažabotus norus pildydami, nuvedė juos į narkomanijos, išdykavimo, paleistuvavimo kelius, leisdami jiems nerūpestingai gyventi! Bijodami pasakyti “ne” mažam vaikui, kad jo širdelės neužrūstintų ir ašarėlių neišspaustų, o paaugliui — kad jo meilės nenustotų, iš gero medžio išaugina blogus vaisius. Juk ir medžiui negalima duoti per daug trąšų!

Tėvo dieną mes švenčiame dvejomis. Vienaip, kai ją per metus švenčiame 365 kartus: kiek metuose yra dienų, tiek gražių meilės ir pagarbos žiedų supynę į vieną didelį vainiką, jį įteikiame tėvui Tėvo dienos proga. Tėvo dieną švenčiame antraip, kai tėvui parodome, kartais labai iškilmingai ir pompastiškai, meilės bei prisirišimo jausmų tik vieną kartą per metus - Tėvo dienos šventėje. Ir tai gerai, o būna ir blogiau!..

Kalbant apie tėvus, prisimena ir amžiaus metai. U.S. Cenzo biuras paskelbė, kad nuo 1983 metų gyventojų skaičius, kurie turi 65 ar daugiau metų, yra didesnis negu paauglių jaunuolių nuo 14 iki 19 m. amžiaus. O 85 metų gyventojų grupė yra sparčiai auganti. Kas amžiaus metus lygina su senatve, turi prisiminti generolo Douglas MacArthur žodžius, kai jis, atšventęs 75 metų sukaktį, paklaustas, kaip jis išlaikė tokią gyvą ir jauną dvasią, atsakė: “Jaunystė nėra vien tik gyvenimo laikotarpis, ji yra minties ir dvasios būseną. Ji nėra vien išnokusių skruostų, raudonų lūpų ir lanksčių kelių dalykas. Ji yra valios kietumas, vaizduotės kokybė, išgyvenimų vešlumas... Niekas nepasensta vien tik pragyvendamas tam tikrą metų skaičių. Žmonės sensta, tik skirdamiesi ir bėgdami nuo savo idealų. Tu esi toks jaunas, kaip tavo tikėjimas, ir toks senas, kaip tavo sukurtos gyvenimo abejonės... Toks jaunas, kaip tavo viltis, ir toks senas, kaip tavo nusivylimas... Kiekvienos širdies viduje yra registruojantis įrankis. Kol jis gauna grožio, vilties, džiugesio ir narsos pranešimus, tol tu esi jaunas. Kai vielos sutrūksta, ir tavo širdis apdengiama pesimizmo sniegais, tada ir tik tada tu daraisi pasenęs”. Žmonės sensta ir pasensta tik tada, kai patys užsidaro savo pasidarytame senatvės kalėjime, užuot dirbę, susigiminiuoja su tinginiavimu, pasiduodami abejonėms, skiriasi ir bėga nuo savo turėtų siekimų.

Draugų įtaka

(Jaunimo konkurse I premiją laimėjęs)

straipsnis)

Edvyna Valkiūnaitė

Ši tema yra sunkiai sprendžiama, nes kiekvienas jaunuolis, kiekviena jaunuolė savarankiškai tvarko savo gyvenimą. Gyvename demokratiškame krašte, kur yra per geras ir per laisvas gyvenimas visiems — tiek jauniems, tiek ir vyresniems. Tad iš per didelės laisvės daugumas jaunimo pradeda gana savarankiškai ir laisvai, nedaug galvodamas, o labiau jausmams pasiduodamas, gyventi, savo gyvenimą pakreipdamas į nelabai gerą pusę.

Jaunimas nuo pat mažens turėtų gyventi tėvų ir gerų draugų įtakoje, o vėliau, kiek tai įmanoma, taikytis prie gyvenamos aplinkos, nes žmogus juk negali būti visiškai skirtingas nuo visų kitų. Tokiu atveju jis būtų kitų pajuokiamas ir neturėtų jokių draugų.

Jau nuo pat jaunystės jaunimas paprastai apsisprendžia, ką gyvenime darys, ką veiks, su kuo turėtų draugauti ir palaikyti ryšius. Bet ilginiui, keičiantis aplinkybėmis, keičiasi ir jaunuolio ar jaunuolės gyvenimas. Nedaug jaunimo pasilieka prie savo ankstyvoje jaunystėje pasirinktų tikslų, nes draugų įtaka turi labai daug reikšmės bręstančiam jaunuoliui ar jaunuolei, ypač šiame laisvės krašte. Čia jaunimas, dar kaip reikiant nesubrendęs, pradeda galvoti apie automobilį, pinigus, cigaretes, narkotikus ir tariamą “meilę”. Tai didelė klaida, kurią vėliau gana sunku atitaisyti, nes kaipgi čia skirsies iš kitų? Jūk tai gyvenimo džiaugsmas, malonumas!

Edvyna Valkiūnaitė

Draugų įtaką jaunimui bandysiu pa-vaizduoti pavyzdžiais. Viena didžiausių ne-laimių Amerikoje, ypač jaunimui, yra narkotikų vartojimas. Jais daugiau užsiiminėja berniukai negu mergaitės. Vienas, pabandęs ir gerai jausdamasis, ieško draugų ir, jų radęs, pradeda vis daugiau jaunimo įtraukti į narkomaniją. Je kuris išdrįsta pasakyti “ne”, iš tokio kiti juo-kiasi, vadindami “chicken” ir pan. Žinoma, toks jaunuolis prie tos grupės priklausyti ir būti jų draugu negali. Jis turi ieškoti kitų draugų.

Kita didelė nelaimė — tai rūkymas. Visur girdime ir skaitome, kad rūkyti yra nesveika, kad rūkantis gali gauti plaučių vėžį. Visur ant cigarečių pakelių perspėjama, nurodoma rūkymo pavojai sveikatai, bet jaunimas į tai nekreipia daug dėmesio, nori pasirodyti esąs “cool” ir net demonstruodamas rūko, norėda-mas parodyti kad jis jau “vyras” ar “moteris”. Čia daugiau pasireiškia jaunos mergaitės, stengdamosis ir kitas įkalbėti, kaip yra malonu užtraukti “dūmelį”. Nerūkančios vengia tokių draugysčių ir vėl nuo jų šalinasi, ieškodamos nerūkančių draugų.

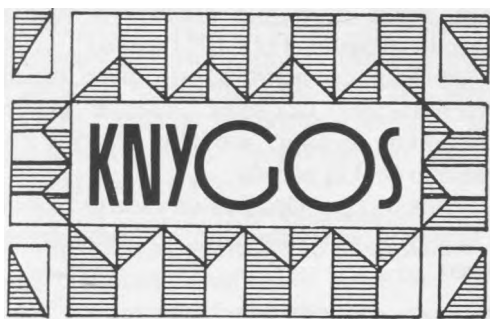
Taip pat ir alkoholiniai gėrimai kenkia sveikatai. Bet jaunimas, beveik be išimties, mėgsta išgerti ir parodyti, koks jis yra “man-dras”. Draugai dažniausiai ieško mėgstančių išgerti mergaičių, nes tada lengviau rišasi kalba, lengviau prie visko prieiti. O kai reikia mašiną vairuoti, galva neblaivi, protas mažiau veikia ir įvyksta šimtai bei tūkstančiai ne-laimių, užsimušimų, susižeidimų ir daug lieka invalidų. Tai vis draugų įtaka vieni kitiems ir noras pasirodyti, kad “aš galiu gerti”.

Truputį vyresniems jaunuoliams ir jauno-lėms didelę reikšmę turi televizija ir kinai. Čia beveik nėra valdžios kontrolės, tad televizija ir kinai, norėdami uždirbti daugiau pinigų, reklamuoja ir rodo daug visokių blogybių, kurias jaunimas dažnai pasisavina, bando imituoti. Žinoma, visa tai dažniausiai baigiasi liūdnai.

Jaunimas labai linkęs kitus imituoti. Štai, pvz., jeigu viena mergaitė turį kokį ypatingesnį daiktą, drabužį, šukuoseną, tuoj ir kitos mergaitės ją pamėgdžioja, norėdamos parodyti, kad ir jos tai gali. Tai didžiausia tuštybė, bet jaunimo tarpe tai dažnas reiškinys. Čia, žino-ma, įtaka į kitus draugus nėra tokia didelė, nes ne visi yra finansiškai pajėgūs turėti viską, ko norėtų. Draugus reikėtų rinktis ne pagal apsi-rengimą, bet pagal protą ir elgesį.

Didelė nelaimė yra seksas, kuris čia yra virtęs tikra baisenybe, dėl kurios ir valdžia yra labai susirūpinusi. Kai jaunuolė turi berniuką, draugą, tai jos draugės vis kalbina su juo turėti lytinius santykius. Juk čia nėra nieko blogo, jos aiškina, tik reikia pabandyti. Draugės kartais tiesiog verčia tai daryti, nors ta mergaitė ne-nori, bijo ir dar turi dorovės jausmą. Bet, nenorėdama būti pajuokta, nenorėdama netekti tų “draugių” ar “draugų”, kartais susigundo... Ir kuo visa tai baigiasi? Dažniausiai abortu. Gyvenimas visam laikui sugadintas. Mergaitė kenčia, o vyrukas tik juokiasi ir ieško kitos aukos. Todėl yra labai svarbu mokėti ir nebi-joti ištarti griežtą NE! Toks ištvirtęs jaunuolis pasitrauks nuo tos mergaitės, o ji bus laiminga, kad nesuklupo ir nesusigundė tuščiomis jo kal-bomis, kad išvengė didelės nelaimės. Gal tokių atsitikimų ne taip jau daug, bet vis dėlto pasi-taiko.

Bet yra ir kitokių jaunuolių, kurie visai priešingai galvoja ir elgiasi. Jiems svarbu ne

LIETUVA IR KRIKŠČIONYBĖ. Keturios paskaitos 600 metų sukakčiai (Algirdo Budreckio, Rasos Mažeikaitės, Juliaus Slavėno ir Vytauto Vardžio). Redagavo kun. dr. Pranas Gaida ir Česlovas Senkevičius. Tekstą surinko ir spaudai paruošė "Tėviškės žiburių" spaustuvės vedėjas Vytautas Balčiūnas ir Laima Kurpienė.

Šios paskaitos buvo skaitytos Toronte 1987 m. gavėnios metu. A. Budreckio paskaitos tema: "Senovės lietuvių tikėjimas ir lietuvių priešinimasis krikščionybei". Čia autorius aptaria priežastis, dėl kurių Lietuva taip vėlai priėmė krikščionybę. Rasa Mažeikaitė savo paskaitoje "Dramatiški krikšto keliai į Lietuvą" aptaria po-

ties visokie gyvenimo malonumai ir netinkamos draugystės, kiek jų gyvenimo ateitis. Pirmiausia jie nori baigti mokslus, įsigyti profesiją, turėti gerų draugų ir tik tada pradėti laisvą gyvenimą. Tokie jaunuoliai pasižymi tvarkingumu, geru elgesiu, padoriu apsirengimu, yra mandagūs, švarūs, pavyzdingi. Tokius jaunuolius mėgsta žmonės, nori su jais bendrauti, kalbėtis, bendradarbiauti. Ir kiekvieno tėvai puikiai žino, kad jų vaikai, su tokiais jaunuoliais draugaudami, nebus nei girtuokliai, nei narkotikų vergai, nei vagys, nei ištvirkėliai.

Tokių pavyzdžių yra daug. Čia paminėjome tik dviejų priešingų rūšių draugus ir draugystes bei jų įtaką vieni kitiems. Sakoma "kaip pasiklosi, taip išmiegosi", arba: "pasakyk, su kuo draugauji, ir aš tau pasakysiu, koks tu esi". Reikia daug kur eiti, dalyvauti, bet reikia turėti ribas, kur, kaip ir kiek kas galima daryti. Reikia naudoti protą ir skirti, kas galima ir kas ne. Tada ir gyvenimas bus malonesnis, įdomesnis, ir vėliau nebus jokių priekaištų, jokių sąžinės graužimų.

litinius labirintus, per kuriuos vingiavo Lietuvos valdovai, ruošdami kelius krikščionybei į savo kraštą. Julius Slavėnas kalba apie reformaciją Lietuvoje ir jos pėdsakus. Pagaliau Vytautas Vardys kalba apie krikščionybės vaidmenį lietuvių tautos gyvenime.

Temos įdomios ir aiškios, suprantamai išdėstytos. Kalba gera, išskiriant vieną kitą korektūros ar neapsižūrėjimo klaidą. 108 psl., kaina nepažymėta.

AŠ KVIEČIU JUS. Marijos, Ramybės Karalienės, motiniški skatinimai, prašymai bei reikalavimai gyventi Dievui. Spaudai paruošė Kęstutis Trimakas. Išleido "Židinys" 1988 Marijos metais. 208 psl., kaina nepažymėta. Knygoje atskiromis temomis yra suskirstyti Marijos žodžiai, pasakyti Medjugorje regėtojams per septynerius metus (1981-1988).

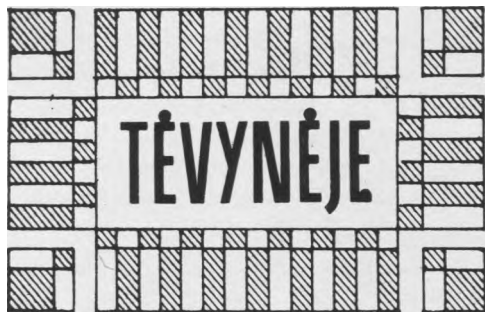
Apie Medjugorje įvykių antgamtiškumą Bažnyčia dar nėra tarusi savo žodžio, kol speciali komisija visko neištirs. Tačiau ši vieta jau tikrai yra šventa, nes čia kasdien susirenka minios žmonių, šimtai kunigų iš viso pasaulio koncertuoja mišias, žmonės meldžiasi, pasninkauja, atsiverčia... Knyga gaunama šiuo adresu: "Židinys", R. ir S. Kunstmanai, 8000 Tapper Place, Dyer, IN 46311.

DŽIUGU DŽIUGU. Mišios: šeimos šventė. Jeannine Timko Lechner. Lietuvišką vertimą paruošė Aldona Milmantienė. Išleido ir platina Lietuvių sielovados taryba. Knygelė skiriama mažiems vaikams susipažinti su mišiomis. Knygelės gale yra įvairios pastabos bei nurodymai tėvams ir mokytojams, kurie padės vaikams šia knygele naudotis.

THE CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. Vol. 6. Nos. 40-49. Redagavo Nijolė Beleškaitė-Gražulienė. Leidžia Lietuvos kronikų draugija, 6825. S. Talman Ave. Chicago, IL 60629. Kieti viršeliai, 678 psl.

LITUANUS. Vol 35, No. 1. Šį numerį redagavo S. Sužiedėlis. Administracijos adresas: Litanus, 6621 S. Troy St., Chicago, IL 60629-2913.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI. Kr. Donelaičio lituanistinių mokyklų mokinių laikraštėlis. Nr. 2 (118). Išeina tris kartus per metus. Redaguoja Vida Brazaitytė ir Rima Polikaitytė.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

JAUNIMO SIMFONINIS ORKESTRAS

Sausio mėnesį Vilniuje, Akademiniame operos ir baleto teatre, įvyko pirmasis Lietuvos valstybinio jaunimo simfoninio orkestro koncertas.

Šį muzikos vienetą per keletą mėnesių subūrė jaunas dirigentas, sąjunginio ir tarptautinių konkursų laureatas — Gintaras Rinkevičius. Konkurso keliu atrinkta per 70 orkestro artistų. Tai konservatorijos dėstytojai, studentai, iš kitų vienetų čia perėję dirbti jauni atlikėjai. Intensyviai repetuojant, paruoštos trys koncertinės programos.

Jaunimo simfoninis orkestras, įkurtas prie Lietuvos liaudies švietimo ministerijos, vainikuoja visą muzikinio auklėjimo sistemą. Lietuvoje dabar yra 75 vaikų mokyklos, 3 vidurinės internatinės, 5 aukštesniosios muzikos mokyklos ir Valstybinė konservatorija. (Tiesa)

BRANGIOS TAUTOS RELIKVIJOS

Vasario 15 d. Paveikslų galerijoje atidaryta Lietuvos Respublikos laikų vėliavų paroda. Joje buvo galima pamatyti daugiau kaip šimtas vėliavų.

M.K. Čiurlionio dailės muziejaus fonduose išsaugotos to laikotarpio visuomeninių organizacijų — pavasarininkų, jaunalietuvių, skautų ir kitų vėliavos. Greta jų — verslininkų, miestų savivaldybių, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių, religinių organizacijų ir kitokios vėliavos. Savo vėliavas turėjo žydų, latvių ir kitų tautų organizacijos. Jos pirmą kartą po karo pateiktos visuomenės dėmesiui.

Pamatyti, kaip atrodė auksinai, skatikai, litai, centai ir kiti pinigai, galima M.K. Čiur-

lionio dailės muziejuje atidarytoje parodoje “Pinigai Lietuvoje 1915-1941 metais”.

Muzikiniame teatre miesto meno rinkėjai, muziejininkams talkinant, surengė Lietuvos Respublikos ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų parodą.

Visos trys parodos skirtos vasario 16 dienai — Lietuvos valstybingumo atkūrimo šventei. (Tiesa)

IŠSKILMĖS PRASIDĖJO KAUNE

Šventiška nuotaika atkeliavo į senąjį Kauną. Laisvės alėjoje, Donelaičio gatvėje, suplevėsavo vėliavėlės su Gedimino stulpais ir Vyčio ženklų. Nuimti pastoliai nuo atstatyto Laisvės paminklo. Vainikais pasipuošė visuomeninių pastatų fasadai.

Vasario 15 d. popiet miesto gyventojai gausiai susirinko prie senosios Kauno pilies. Čia jie susitiko į Lietuvos valstybės atkūrimo šventės renginius atvykusius Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo narius, šventės svečius.

Aukštųjų Šančių karių kapinės. Po šimtamečiais ažuolais ir liepomis lygiomis eilėmis išsirikiavę kuklūs kryželiai. Gėlių per pastaruosius dešimtmečius prie jų padėdavo nebent slapčiomis, nes Čia palaidoti žuvę už Lietuvos nepriklausomybę savanoriai-kūrėjai ir Lietuvos Respublikos kariai. Šiandien pagerbti jų atminimo suplaukė tūkstančiai. Daugelio rankose gėlių puokštės, žvakutės, vėliavėlės.

Penktą valandą nuvilnija choro atliekama kompozitoriaus A. Vanagaičio “Maldos” melodija. Ant kiekvieno kapo uždegamos žvakutės, pagerbiant žuvusius, palinksta vėliavos, kapus puošia trispalvės juostelės, gėlės. Vaikiniai ir merginos tautiniais drabužiais padeda vainikus nepriklausomybės kovų savanoriams, nežinomam kareiviui. Vainikais ir gėlių puokštėmis papuošia narsiųjų lietuvių tautos sūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno kapą.

Pagerbimo ceremonialą kapinėse pradėjo Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio Kauno tarybos narys Algimantas Norvilas. Apie mūsų krašto savanorių žygius siekiant laisvės, amžiną tautos pagarbą kritusiems didvyriams, kalbėjo nepriklausomybės kovų savanoris, buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas Boleslovas Žitkevičius ir Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo tarybos narys Mečys Laurinkus.

Žuvusiųjų pagerbimo apeigos pasibaigė kiekvienam lietuviui brangia „Tautiška giesmė“ — dabar jau Respublikos valstybiniu himnu.

Šeštą valandą Kauno muzikiniame teatre prasidėjo Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Seimo sesija. (Tiesa)

Sausio 2 d. LTSR valstybiniame akademiniame dramos teatre įvyko pasaulietinės lietuvių literatūros pradininko Kristijono Donelaičio gimimo 275-ųjų metų minėjimas. (Švityrys)

PIRMASIS „KATALIKŲ PASAULIO“ NUMERIS

Šimtą tūkstančių tiražu išleistas pirmasis populiaraus katalikiško žurnalo „Katalikų pasaulis“ numeris. Šis dvisavaitinis leidinys skirtas platiesiems katalikų ir katalikybe besidomintiems gyventojų sluoksniams. Jį leidžia leidybinė grupė prie Lietuvos vyskupų konferencijos, spausdina M. Šumausko spaustuvė. Vyriausias redaktorius yra Lietuvos vyskupijų liturginės komisijos pirmininkas kunigas Vaclovas Aliulis. Jis sako, kad „Katalikų pasaulio“ linija yra šviečiamoji religinė ir moralinė taktika — pozityvi, remianti viešumą ir konstruktyvų dialogą. Žurnalas sieks įvairiais atžvilgiais nušviesti katalikų tikėjimo ir dorovės mokslą, plėsti Šventojo Rašto, liturginių apeigų ir švenčių pažinimą. Numatoma pateikti informacijos apie Bažnyčią Lietuvos istorijoje, žymias religines asmenybes. Leidinys įvairiomis formomis propaguos dorą ir blaivų gyvenimo būdą, šeimų tvirtumą, žmonių tarpusavio nuoširdumą, visuomenės santarvę.

Išgirdę apie šį periodinį katalikų leidinį, tikintieji, prijaučiantieji, besidomintieji apibėrė redakciją klausimais, kaip jį įsigyti, ar bus galima prenumeruoti. Iš pradžių „Katalikų pasaulis“ platinamas bažnyčiose ir „Sąjunginės spaudos“ kioskuose. Kai bus įsitikinta, kad leidinys išeina reguliariai (tai priklausys nuo galimybės apsirūpinti spaudos popieriumi), tada bus paskelbta prenumerata. Vieno egzemplioriaus kaina 70 kapeikų. (Tiesa)

PERSODINTA ŠIRDIS PLAKA NORMALIAI

Respublikinėje Vilniaus klinikinėje ligoninėje atlikta trečia širdies persodinimo opera-

cija. Ją atliko širdies ir kraujagyslių chirurgijos centro specialistai, vadovaujami TSRS Medicinos mokslų akademijos nario korespondento dr. A. Marcinkevičiaus.

Šeštą dieną po transplantacijos 25-erių metų ligonis su nauja širdimi jau galėjo atsisototi. Jam leidžiama po truputį ir pasivaikščioti. Širdies ir kitų gyvybinių sistemų veikla patenkinama. (Tiesa)

KINO EKRANE — DONELAITIS

Lietuvos kino studijoje sukurtas dokumentinis filmas apie Kristijoną Donelaitį kviečia žiūrovus pakelti mūsų pasaulietinės literatūros pradininko gyvenimo ir kūrybos kelius. Ekrane plaukia per šimtmečius išsaugotos didžiojo būrų dainiaus rankraščio eilutės, jo studijų metus primenantys Karaliaučiaus vaizdai.

Kristijono Donelaičio gimimo 275-ųjų metų proga sukurtas filmas taip pat atskleidžia ir skaužius jo gimtojo krašto puslapius. Ragina visus būti dėmesingesnius kultūros istorijai. (Tiesa)

GRAŽINTAS MAIRONIO VARDAS

Nuo šių metų kovo pirmos dienos Lietuvos literatūros muziejus pavadintas Maironio lietuvių literatūros muziejumi. Sugrąžintas poeto vardas, prarastas 1955 m. Šis muziejus vienintelis Lietuvoje kaupia medžiagą apie visus lietuvių rašytojus, gyvenančius tėvynėje ir svetur, o taip pat eksponuoja senuosius metraščius.

Muziejus buvo įkurtas 1936 metais Kaune ir pavadintas Maironio muziejumi. Jame buvo įrengti trys poeto memorialiniai kambariai. Tada muziejų globojo jame prisiglaudusio Tautosakos archyvo komisijos pirmininkas dr. J. Balys. 1940-44 m. vedėju dirbo poetas B. Brazdžionis. Tais metais patvirtintas muziejaus statusas numatė peržengti Maironio memorialinio muziejaus ribas ir rinkti taip pat kitų lietuvių rašytojų archyvinę medžiagą. Todėl 1941 m. muziejus pavadinamas Maironio literatūros muziejumi. (Tiesa)

KAZIUKO MUGĖ

Vilniečiams ir sostinės svečiams gerai pažįstamas Kaziuko mugės šurmulys. Kiekvienais metais į kolūkinę turgavietę F. Dzeržinskio

Skyrių tvarko **JUOZAS VAIŠNYS, S.J.**

GALININKO VARTOJIMAS

Kai kuriose tarmėse žodis *galininkas* reiškia “kas daug gali”, bet galininko linksnio vardas, atrodo, yra kilęs iš tranzityvinio (galininkinio) veiksmazodžio *galėti*. Galininkas lietuvių kalboje labai dažnai vartojamas, jo reikalauja visi galininkiniai veiksmazodžiai. Jų yra labai daug, pvz.: *austi, dirbti, duoti, gauti, imti, turėti, vesti, vyti, vežti* ir t.t.

Galinko reikalauja ir daugelis svetimos kilmės veiksmazodžių: *analizuoti, egzaminuoti, instrukuoti, konsultuoti, organizuoti, toleruoti* ir kt.

Lietuvių kalboje yra atvejų, kur galima pavartoti galininką arba kitokį linksnį bei prielinksninę konstrukciją. Su dėvėjimo veiks-

mažodžiais galima vartoti ir galininką, ir įnagininką, pvz.: *vilkitis švarką* ir *vilkitis švarku*; *apsiauti batus* ir *apsiauti batais*; *užsimauti pirštines* ir *užsimauti pirštinėmis*. Galininką čia yra linkę vartoti žemaičiai ir vakarų aukštaičiai, o įnagininką — rytų aukštaičiai.

Su skaudėjimo veiksmazodžiais vartojamas ir galininkas, ir vardininkas, pvz.: *skauda galvą* ir *skauda galva*; *diegia šoną* ir *diegia šonas*; *gelia rankas* ir *gelia rankos*. Bendrinei kalbai su skaudėjimo veiksmazodžiais teiktinesnis galininkas.

Su veiksmazodžiais *klausti* ir *prašyti* galima vartoti galininką arba kilmininką: *klausk tėvą* arba *klausk tėvo*; *prašyk motiną* arba *prašyk motinos*.

Su veiksmazodžiu *tikėti* galima vartoti galininką arba inagininką: *tikime Dievą* arba *tikime Dievu*; *tikime laimingą ateitį* arba *tikime laiminga ateitimi*. Kai tokie pasakymai vartojami su neiginiu, tai, vartojant įnagininką, linksnis nesikeičia: *tikiu Dievu, netikiu Dievu*, bet kai vartojame galininką, tai su neiginiu turi būti kilmininkas: *tikiu Dievą, netikiu Dievo*.

Judėjimo veiksmazodžiai su priešdėliu *per-* (*pereiti, perplaukti, peršokti...*) gali būti vartojami su galininku arba su prielinksniu *per* ir galininku: *pereiti kiemą, pereiti per kiemą; perplaukti upę, perplaukti per upę; peršokti tvorą, peršokti per tvorą*.

Tas pats veiksmazodis kartais gali būti viena reikšme galininkinis, kita - negalininkinis, pvz.: veiksmazodis *sekti* reikšme “šnipinėti, eiti iš paskos, stebėti” yra galininkinis: *sekti priešą*; bet kai jis vartojamas reikšme “imti iš ko pavyzdį”, tai nėra galininkinis ir reikalauja įnagininko: *sekti kieno pavyzdžiu*.

Kartais galininkas klaidingai pavartojamas su tais veiksmazodžiais, kurie reikalauja ne galininko, bet kurio kito linksnio. Štai keli pavyzdžiai:

Klausti *ko*, o ne *ką*, pvz.: *Kalbėkite, aš jus (jūsų) klausau. Pasiklausykime naują plokštelę (= naujos plokštelės)*.

Laukti, sulaukti *ko*, o ne *ką*, pvz.: *Žiūrėk, kokį amžių (kokio amžiaus) jis sulaukė! Aš tave (= tavęs) jau seniai laukiu*.

Reikalauti, pareikalauti *ko*, o ne *ką*, pvz.: *Už tą savo straipsnį jis pareikalavo labai didelį honorarą (= labai didelio honoraro)*.

gatvėje susirenka būriai liaudies meistrų, siūlančių savo gaminius, pirkėjų ir smalsuolių.

Ši tradicija gyvuoja ne vieną šimtmetį. Anksčiau XVIII ir XIX amžiais Kaziuko mugė vykdavo Katedros aikštėje, į kurią suplaukdavo amatininkai iš visų Lietuvos kampelių. Garsas apie šią mugę buvo pasklidęs toli ir sutraukdavo pirklius iš įvairių Europos šalių.

Kaziuko mugė šiemet buvo Didžiojoje bei Pilies gatvėse. Joje buvo galima nusipirkti įvairiausių dirbinių. Ypač populiarūs medžio gaminiai ir pinti rakandai. Taip pat prekiaujama keramika, audiniais, papuošalais, žaislais, drabužiais ir avalyne. Labai daug tradicinių verbų. Atvykusius į Kaziuko mugę linksmina kaimo kapelos, folkloro ansambliai. Atsiminimui taip pat galima parsinešti ir dailininko nupieštą šaržą. (Tiesa)

Atstovauti kam, o ne ką, pvz.: *Susirinkime jis atstovavo savo organizaciją (= organizacijai). Kas ji (= jam) atstovaus suvažiavime? Seime mūsų partijos (= mūsų partijai) niekas neatstovavo.*

Kenkti, pakenkti kam, o ne ką, pvz.: *Tie vaistai labai pakenkė jo širdį (= širdžiai).*

Beasmenių sakinių objektas bendrinėje kalboje paprastai reiškiamas galininku, pvz.: *reikia šieną pjauti, sveika pieną gerti.* Klaida nelaikytinas ir objekto vardininkas: *reikia šienas pjauti, sveika pienas gerti.* Vardininką čia vartoja kai kurios tarmės.

Lietuvių kalbai yra charakteringas laiko galininkas, kur kitose kalbose paprastai vartojamas vietininkas. Tas vietininkas ir į lietuvių kalbą skverbiasi, bet jis neturėtų išstumti laiko galininko. Pvz., reikia sakyti *mirties valandą, kovo mėnesį, praėjusį pavasarį*, o ne *mirties valandoje, kovo mėnesyje, praėjusiame pavasaryje.*

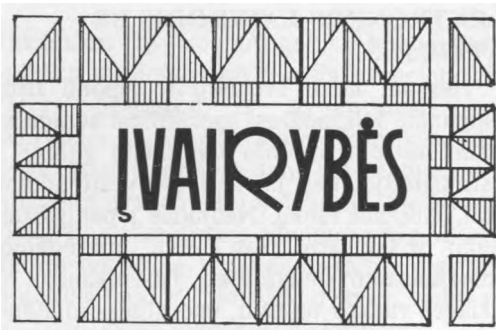
Laiko galininkai *dieną, naktį, rytą, vakarą*, jau yra beveik suprieveiksmėję. Vietoj laiko galininko *vakarą* bendrinėje kalboje dažniau vartojamas *vakare*. Kai kuriose tarmėse sakoma ir *ryte*, bet bendrinei kalbai tai nelabai teiktina. Vietoj laiko galininko *nakty*, žinoma, galima vartoti ir prieveiksmį *nakčia*.

Lietuvių kalboje galininkas nevartotinas tikslui reikšti. Tikslu reikšmę nulemia slinkties veiksmažodžiai: *eiti, bėgti, važiuoti...* Pvz.: *Eik duris (= durų) atidaryti. Išvažiavo šieną (= šieno) vežti.*

Galininkas su galininkinio veiksmažodžio bendratimi nevartotinas paskirčiai reikšti. Čia geriau tinka audininkas su bendratimi, pvz.: *Pasiimk pintinėlą grybus (= grybams) susidėti. Nusipirkome mašiną šieną (= šienui) pjauti. Kritika ir savikritika yra gera priemonė įvairius trūkumus (= įvairiems trūkumams) šalinti.*

Galininkas netinka neapibrėžtam kiekiui nusakyti. Šiuo atveju vartotinas kilmininkas, pvz.: *Visi darome klaidas (= klaidų). Ji turi ir tokius mokinius (= tokių mokinių), kurie nieko nesimoko. Pernai jie pasiekė didelius laimėjimus (= didelių laimėjimų).*

Praktiškas patarimas: suabejoję, ar galininkas tinka, mėginkime jį pakeisti neapibrėžto kiekio kilmininku. Jei kilmininkas atrodo tinkamas, tai jį ir vartokime.

ESPERANTO KALBA

Programuotojai mano, kad mašininiam vertimui yra tinkamiausia esperanto kalba. Mašininio vertimo prototipe, sukurtame Olandijoje, ji naudojama tarpiniam tekstų vertimui iš anglų į prancūzų kalbą.

Esperanto kalba pagrįsta aštuoniais tūkstančiais žodžių, paimtų iš romaniškų ir germaniškų kalbų, leidžia suformuoti apie 80 tūkstančių sąvokų ir naudoti ją kaip tarpinę. Kompiuteris vers tekstus iš kelių kalbų į esperanto, o iš jos — į reikiamą kalbą.

KODĖL DELFINAI ŠOKINĖJA ?

Daugumas žmonių mano, kad delfinai jūroje šokinėja iš džiaugsmo, norėdami pažaisti, bet tai netiesa. Zoologai nustatė, jog šie gyvūnai šokinėja iš vandens tam, kad padidintų plaukimo greitį. Delfinas, plaukdamas 5m per sekundę ir iššokdamas iš vandens, per tą patį laiką nuplaukia 3m daugiau. Tai labai jiems svarbu vejančias žuvis.

PACIENTŲ PAGEIDAVIMAI

Dviejose Bostono ligoninėse buvo atlikti tyrimai. Norėta sužinoti pacientų nuomonę, kaip turėtų rengtis gydytojai. Pasirodo, kad nuo gydytojo išvaizdos daug priklauso ligonio nuotaika ir pasitikėjimas gydytoju. Gydytojas visuomet turi vilkėti baltu chalatu — medicinos autoriteto simboliu. Tokia psichologų nuomonė. 53% ligonių kategoriškai pasisakė prieš gydytoją, vilkintį džinsais; 23% — prieš gydytoją, avintį sportiniais batais — tai esanti nepagarba pacientui. Daugelis yra už tai, kad gydytojas nešiotų kaklaraistį, o moterys gydytojos — sukneles arba sijoną, bet ne kelnes.

ELEKTRONINIS LAIKRODIS BE BATERIJOS

Tuo pat metu šveicarų ir japonų firmų, gaminančių laikrodžius, specialistai surado kad iš rankinio elektroninio laikrodžio galima išmesti bateriją, nes jis gali užsivesti automatiškai, judinant ranką. Naujuose japonų firmos "Seiko" ir šveicarų "Jean d'Eve" laikrodžiuose nesubalansuoto smagratuko, besisukančio nuo mažiausio rankos judesio, energija perduodama miniatiūriniam generatoriui, kuris įkrauna mažą didžiulės talpos kondensatorių. Japoniškas laikrodis, panešiotas vieną dieną, sukaupia energijos trims dienoms, o šveicariškas — net 10 dienų. Kadangi susidaro energijos perteklius, abiejų firmų inžinieriai planuoja prie laikrodžio prijungti kalkuliatorių arba radijo imtuvą, televizorių. Tokio maitinimo bloką kartu su širdies stimulatorium siūloma įsiūti sergantiems širdies ligomis.

GYVĄČIŲ NUODAI MAŽINA KRAUJO SPAUDIMĄ

Hipertonija, arba aukštas kraujo spaudimas, yra pavojinga liga, kartais vadinama "tyliąja žmogžude". Daugiau negu pusė hipertonikų nežino, kad jie serga, todėl ir nesigydo. Jiems gresia vainikinių kraujagyslių sutrikimas. JAV mokslininkai surado veiksmingą medžiagą nuo šios ligos. Ji gaunama iš Brazilijos prerijose gyvenančių gyvųjų nuodų. Įkandus šioms gyvatėms, žmogus miršta dėl staigaus ir labai didelio kraujo spaudimo sumažėjimo. Mokslininkai išmoko iš tų nuodų gaminti tabletes.

LABAI UŽTERŠTA ŠIAURĖS JŪRA

Vakarų Vokietijos vyriausybės pranešimo dėl jūros ekologinės apsaugos duomenimis, į šią jūrą kasmet išmetama apie 11 tūkstančių tonų švino, 28 tūkstančiai tonų cinko, 950 tonų arseno, 350 tonų kadmio ir 75 tonų gyvsidabrio. Laivai ir gręžimo platformos išpila į jūrą iki 150 tūkstančių tonų naftos. Be to, kasmet jūroje specialūs laivai sudegina apie 100 tūkstančių tonų nuodingų atliekų. Todėl Šiaurės jūros ekologinė būklė, specialistų nuomone, yra apgailėtina. Tai gali privesti ne tik prie ruonių ir žuvų nykimo, bet yra rimtas pavojus ir žmonėms. Katastrofos dar galima išvengti, jeigu valstybės imsis žygių jūrai gelbėti.

TRUMPAI IŠ VISUR

■ Nobelio premijos laureatas Andrei Sacharov, lankydamasis Italijoje ir kalbėdamas Sienos universitete, iškėlė reikalą legalizuoti katalikų Bažnyčią Ukrainoje. Jis pabrėžė, kad visiškai nenormali padėtis, kai visa Bažnyčia su daugeliu tikinčiųjų yra laikoma nelegalia ir gali tik slapta veikti. Uždarytoji ukrainiečių katalikų Bažnyčia turi 5 milijonus tikinčiųjų. Oficialiai ji uždaryta 1946 m., verčiant jungtis su stačiatikių Bažnyčia. Būdamas Italijoje, Sacharovas aplankė ir popiežių.

■ Belgijoje, sostinės Briuselio parlamento rūmuose, šių metų pradžioje buvo krikščionių demokratų tarptautiniai posėdžiai, kuriuose dalyvavo ir Europos lietuvių krikščionių demokratų tarybos pirmininkas inž. A. Venskųs, kuris plačiai painformavo apie padėtį Lietuvoje. Pranešimas susilaukė gyvo susidomėjimo. Posėdžiuose dalyvavo ir buvęs Europos parlamento pirmininkas P. Pfimlin, Europos parlamento krikščionių demokratų grupės pirmininko pareigas einantis dr. E. Klepsch, Prancūzijos parlamento narys M. Daillet ir daug kitų žymių Europos politikos veikėjų.

■ Neturtingiems mokiniams šelpti Coleman — Fannie May Candies bendrovės fondas įteikė Čikagos arkivyskupijai 200.000 dolerių.

■ Nedarbingoms seselėms išlaikyti sudarytam fondui Čikagos arkivyskupijos parapijos per bažnytinės rinkliavas praėjusių metų gruodžio mėnesį suaukojo 1.145.260 dol.

■ Japonijoje mirė 50 metų darbavęs misisionierius salezietis kun. Albinas Margevičius.

■ Lietuvoje dabar yra 670 kunigų ir 142 klierikai.

■ Vilniaus miesto vykdomasis komitetas paskyrė sklypą Viršuliškių rajone naujai bažnyčiai statyti. Numatytas konkursas statybos projektui sukurti.

■ JAV vyskupų konferencija Vatikane pasibaigė kovo 11 d. Buvo svarstomi teologų santykiai su vyskupais, įšventintų ir neįšventintų asmenų religiniai patarnavimai, seselių sielovada, atgailos sakramento gyvastingumas, mergaitės, patarnaujančios prie altoriaus,

pasauliečių įtraukimas į evangelizaciją, kraštutinio feminizmo filosofinė ir teologinė kritika, parama šeimoms, studentų auklėjimas universitetuose ir kt.

■ Lietuvoje atgaivintų krikščionių demokratų pirmininkas yra Viktoras Petkus. Jo padėjėjas — kun. Edmundas Paulionis. Garbės nariai: kard. Vincentas Sladkevičius ir vysk. Antanas Vaičius.

■ Į Sovietų kongresą išrinktas rusų stačiatikių arkivyskupas Pitirim ir Leningrado bei Novgorodo metropolitas Aleksiejus. Jie įeina į 750 narių skaičių, atstovaujančių įvairioms organizacijoms.

■ Brazilijoje, Amazonės ruože, misijose dirba salezietis kun. Kazimieras Bėkšta. Nepalankus klimatas ir sunkios darbo sąlygos paveikė jo sveikatą. Jis visiškai apkurto, tegali susikalbėti tik raštu, bet dar skaito paskaitas vietos seminarijoje. Jis yra daug nusipelnęs, dirbdamas Yannonami indėnų kalbotyros srityje. Naudodamasis kompiuteriu, jis paruošęs 11.000 tos kalbos įrašų. Ruošia žodyną, kuris turės apie 30.000 žodžių. Tikisi paruošti dar didesnę tukanų kalbos žodyną.

■ Brazilijoje, Sao Paulo mieste, mokslo akademija “Academia Paulistana de Historia” vienbalsiai savo garbės nariu išrinko kun. Praną Gavėną, įvertindama jo įnašą į kultūrinį gyvenimą. Jis redaguoja “Mūsų Lietuvos” savaitraštį, rašo straipsnius spaudai, yra išleidęs ir atskirų leidinių. Jam buvo įteiktas istorijos deivės Clio medalis ir buvo įrašytas į tos akademijos narius.

■ Vašingtone Kolumbijos distrikto teismas nusprendė, kad Amerikos katalikų universitetas turėjo teisę atleisti prof. Charles Curran iš profesoriaus pareigų.

■ Šv. Kazimiero karstas buvo atidarytas ir rasta, kad jo relikvijos išliko nepaliestos, užantspauduotos, kaip buvo iš pradžių.

■ Vilniuje, Lietuvos kultūros ministerijai priariant, buvo grąžintas literatūros muziejui Maironio lietuvių literatūros muziejaus vardas.

■ Šv. Kazimiero kolegijoje Romoje šiuo metu studijuoja Jonas Malinausaks, Robertas Rakus, abudu iš Suvalkų trikampio; diakonas Robertas

Rakauskas iš Los Angeles, kun., Paulius Mališka iš Montrealio (ruošia licenciata), kun. Petras Semaška iš Argentinos (ruošia bažnytinės teisės doktoratą); klierikas Zdanys iš Suvalkų trikampio taip pat studijuoja Romoje, bet gyvena italų kolegijoje. Šv. Kazimiero kolegijos rektorius yra prel. Alg. Bartkus, studijų prefektas V. Dielininkaitis, disciplinos prefektas kun. P. Mališka, dvasios vadas prel. St. Žilys, ekonomas prel. A. Jonušas.

■ Lietuvos vyriausybės nutarimu, daugumai miesto gyventojų reikalaujant, komunistų Kap-suko vardu pavadintam miestui vėl grąžintas Marijampolės vardas.

■ “Moteris”, lietuvių moterų žurnalas, kurį leido Kanados lietuvių katalikų moterų draugija, o redagavo Nora Kulpavičienė, dėl įvairių priežasčių sustojo ėjęs.

■ Vasario 16-osios gimnazijos koplyčios planus ruošia architektas A. Kulpa iš Kanados. Šventinimas numatomas birželio 25 d. per Europos lietuvių dienas.

■ Šv. Jurgio parapijos Norwoode, MA, klebonas kun. V. Valkavičius ruošia anglų kalba JAV lietuviškų parapijų istoriją. Bus trys tomai.

■ Prieš negimusių kūdikių žudymą kovojančios organizacijos “Pro-Life” suvažiavime dalyvavo 250 atstovų. Pareiškimas padarė penki gydytojai, kurie buvo darę abortus, bet, supratę savo klaidą, dabar įsijungė į kovą prieš šią negerovę. Dr. McArthur net pareiškė: “Aš buvau žmogžudys!”

■ Vatikanas susirūpinęs paruošti naują pagrindinių tikėjimo tiesų rinkinį — katekizmą. Jo projeklas pasiūstas vyskupams susipažinti. Surinkus duomenis, tą knygą ruošianti komisija ją perteiks svarstyti vyskupų sinodui, įvyksiančiam 1990 m. rudenį.

■ Naujasis Vilniaus arkikatedros klebonas kun. Kazimieras Vasiliauskas pasikalbėjime su “Gimtojo krašto” reporteriu papasakojo, kad jam teko 10 metų praleisti kalėjimuose Vorkutoje, Intoje ir dešimtį metų dar išgyventi tremtyje. Grįžęs 1969 m., kunigavo Varėnoje, o nuo 1974 m. dirbo Vilniuje Šv. Rapolo bažnyčioje.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” METINĖ ŠVENTĖ

Metinės šventės ir konkursai buvo pradėti ruošti 1960 m., švenčiant “Laiškų lietuviams” dešimtmetį. Šių metų šventė buvo balandžio 9 d. Ją pradėjome mišiomis, kurias laikė ir pamokslą pasakė kun. Leonas Zaremba, S.J. Per mišias grojo ir gražiai giedojo Saulė Jautakaitė (iš Lietuvos), Rima Polikaitytė, Darius Polikaitis ir Audrius Polikaitis. Po mišių per 300 žmonių susirinko į Jaunimo centro didžiąją salę, kur buvo premijų įteikimas, meninė programa ir vakarienė.

Redacijos narė Nijolė Užubalienė pakvietė redaktorių įteikti konkurso laimėtojams premijas. Vertinimo komisijos sekretorei Ritai Likanderytei perskaičius protokolą, paaiškėjo, kas buvo tie laimingieji. Suaugusiųjų grupėje: I - Aldona Kamantienė, iš Lemonto; II - Nina Gailiūnienė, iš Floridos; III - Dalia Staniškienė, iš Clevelando; IV - Dalia Nasvytienė ir Jūratė Buinevičienė, abidvi iš Vilniaus, Algirdas Nakas, iš Floridos; V - Ramūnė Jonaitienė, iš Toronto, ir Rasa Miliauskaitė, iš Čikagos. Jaunimo grupėje: I - Edvyna Valkiūnaitė, II - Vaiva Vygantaitė, III - Rima Polikaitytė, IV - Gytis Vygantas, V - Marius Polikaitis. Jie visi iš Čikagos arba priemiesčių. Speciali premija suteikta Vidai Brazaitytei. Nepremijuoti jaunimo grupės dalyviai gavo po 25 dol. už dalyvavimą konkurse.

Įteikus premijas, laureatų vardu kalbėjo Vaiva Vygantaitė, o mecenatų — Ona Siliūnienė. Trumpai savo įspūdžiais iš Lietuvos pasidalino dr. Valdas Adamkus.

Meninę simpatišką programą atliko Saulė Jautakaitė ir Čikagos Pedagoginio liuanistikos instituto etninis ansamblis, vadovaujant Daliai Palikaitytei.

Po programos, T. Jonui Borevičiui, S.J., sukalbėjus maldą, buvo labai skaniai Birutės Jodvalienės (Racine Bakery) paruošta vakarienė. Ateinančių metų konkursui buvo suaukota 1.000 dol. Mes paprastai premijoms išdaliname 1500-1600 dol. tad iki tos sumos dar trūksta 500-600 dol. Tikimės, kad atsiras mecenatų. Ir suaugusiems, ir jaunimui mes skiriame to paties didumo premijas: I - 200 dol., II - 150 dol., III - 100 dol., IV - 75 dol., V - 50 dol.

Ateinančių metų mecenatai: Prel. J. Prunskis - 200 dol, Vanda ir Jonas Prunskiai - 200 dol., Ona Siliūnienė - 200 dol., S. Rudokienė - 100 dol, Sofija Plenienė - 100 dol., Br. ir Jadvyga Jankauskai - 100 dol., V. ir M. Momkai - 100 dol.

Ateinančiais metais “Laiškai lietuviams” švęs savo gyvavimo 40 metų sukaktį. Metinė šventė bus per Atvelykį, balandžio mėn. 22 dieną. Tad labai prašome visas institucijas, vertinančias ir gerbiančias lietuvišką spaudą, tą dieną neruošti didesnių renginių. Visiems, kokių nors būdu prie šios šventės pasisiekimo prisidėjusiems, nuoširdi padėka.

■ Prel. Juozas Žemaitis, Šakių par. klebonas, gimęs 1928 m., paskirtas Vilkaviškio vyskupijos apaštalinio administratorium. Kun. Juozas Matulaitis, Merkinės klebonas, gimęs 1938 m., paskirtas Kaišiadorių vyskupijos apaštalinio administratorium. Jie abudu gauna vyskupo šventimus.

■ Šv. Gertrūdės bažnyčia Kaune nuo 1949 m. uždaryta. Praėjusiais metais buvo išlaužytos bažnyčios durys, išmėtyti palaidotųjų kaulai, bandyta sukelti gaisrą. Persitvarkymo sąjūdžio nariai keletą parų budėjo, saugodami bažnyčią. Miesto vadovybė užtikrino, kad tokie dalykai nepasikartos, saugojimas nutrauktas.

■ Gulbinų parapijos, Plungės rajone, bažnyčia iš tikinčiųjų atimta, paversta sporto sale, o vėliau sandėliu. Konfiskuotas bažnyčios inventorių. Dabar akintieji bažnyčią savo lėšomis remontuoja, reikalaudami grąžinti nusavintą inventorių.

■ Palaimintojo arkiv. Jurgio Matulaičio sodyboje Stanislovas Kadušauskas ir Stanislovas Miškinis 1987 m. pastatė gražų ažuolinių kryžių. Ateistiniai pareigūnai tą kryžių nugriovė. Sąjūdžio susirinkime iškėlus klausimą apie pal. arkiv. Matulaičio gimtines įamžinimą, dabar valdžia leido pastatyti koplytstulpį.

Juoz. Pr.

Nuoširdi padėka „Laiškų lietuviams” rėmėjams

50 dol. aukojo Brighton Parko Lietuvių namų savininkų draugija.

40 dol. aukojo: O. Jankevičiūtė.

30 dol. aukojo: kun. P. Gulbinas.

25 dol. aukojo: G. Jonaitis.

22 dol. aukojo: A. Ivanauskas.

Po 20 dol. aukojo :N. Draugelis, A. Žemaitaitis, J. Anglinskas, J. Stepanas.

Po 15 dol. aukojo : S. Lubartas, prel. J. Kučingis, M. Mackienė, S. Rudys, V. Grybauskas, R. Boris.

13 dol. aukojo: J. Sungaila.

Po 12 dol. aukojo: V. Bildašius, M. Strungys, E. Josen.

Po 10 dol. aukojo: S. Jankauskas, A. Grigalaukas, V. Poderys, A. Lauraitis, D. Polikaitis, S. Leikus, O. Martišauskas, D. Denys, A. Pretkelis, I. Alantienė, A. Josiukas, A. Varkalienė, M. Jonelis, F. Čemiuvienė, D. Žuraities, P. Simanauskas, Gr. Gražienė, V. Sinkus, A. Sutkuvienė, Ed. Meilus, V. Rapšys, Z. Pajaujis, L. Milukienė, A. Stonkus, J. Stankus, kun. V. Grabys, O. Jagėla, J. Telson, S. Karvelis, J. Galtrušaitis, L. Bajprūnas, O. Dovydaitienė, S. Kikilas, R. Čemarka, S. Dargis, O. Rugelis, J. Daukaitė, D. Šatas, L. Oksas, N. Gabienė, L. Laukienė, J. Širka, O. Jusys, G. Milas, H. Bagdonienė, Ottienė.

6 dol. aukojo :P. Mikalaukas.

Po 5 dol aukojo : K. Pabedinskas, S. Slepavičius, K. Stuopis, kun. J. Velutis, V. Mažeika, P. Pranis, K. Nenortas, E. Gimžauskienė, J. Pupininkas, J. Dziubinskas, R. Čepulis, V. Macieiauskas, D. Mikoliūnas, K. Otto, J. Gustainis, J. Ambrizas, J. Arvydas, S. Barmus, A. Jokūbaitis, S. Jonynienė, P. Norvilas, J. Stočkus, S. Jelionienė, R. Kronas, A. Lauraitis, A. Lekeckas, L. Raslavičius, V. Mikuckis, C. Surdokus, kun. L. Dieninis, kun. K. Šimaitis, G. Reškevičius, B. Augustauskienė, K. Eigelienė, S. Juškus, H. Moliejienė, K. Rimas, Samuelienė, M. Stankūnas, A. Stropus, A. Viliušis, S. Viliūnas, P. Tomaševičius, F. Tarulis, J. Veselka, J. Juška, E. Gaižutis, S. Petrulis, M. Matuzas, B. Rygertas, A. Varneckas, A. Ragelis, S. Bakšys, A. Mikėnas, Z. Brenčius, J. Jadviršis, K. Vaitkevičius, B. Stangenberg, G. Biskis, F. Dimgaila, E. Nemickienė, T. Bogušas, K. Trečiokas, J. Giedraitis, J. Matulaitis, B. Banėnas, K. Jakštas, P. Nekrošius, E. Jaškus, B. Radzevičius, A. Kuliešius, K. Puskunigis, V. Petrauskas, J. Samaitis, P. Sidzikauskas, J. Orantas, B. Rymantas, N. Norkūnas, E. Ribokienė, kun. V. Katarskis, V. Kežinaitis, A. Balys, S. Brizgys, A. Stukas, E. Arlauskas, F. Rajeckas, B. Tamošiūnas, V. Dėdinas, B. Kruopis, M. Pauliukonis, V. Jarmas, A. Juškys, K. Butkus, V. Garbenis, K. Miliūnas, A. Pocius, J. Žadeikis, S. Rudys, S. Lukas, B. Kašinskas, D. Korzonas, G. Senkevičienė, O. Pranckevičiūtė, S. Strokienė, J. Lapšienė, I. Ulpaitė, O. Jomantas, A. Dzirvonas, J. Grigaitis, I. Jacinevičius, B. Zeikus, A. Prapuolenytė, B. Konauka, J. Likander, S. Daržinskis, Alg. Nakas, A. Sandargienė, R. Petronienė, A. Bražėnas, M. Andriušis, K. Rožanskas, J. Jarašius, G. Ivaškienė, P. Šošienė, A. Rejeris, K. Remeza, G. Valaitis, A. Baleišis, G. Ažubalis, Ir. Kerelienė, V. Šoliūnas, J. Šulaitis, M. Židžiūnienė, S. Jurskytė, M. Spence.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaiiyns, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Jonas Kuprys, Nijolė Užabalienė, Gediminas Vakarlis. Techn. redaktorė — Teresė Pautieniūtė-Bogutienė. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636. Tel. (312) 737-8400. „Draugo” spaustuvė. Metinė prenumerata — 10 dol., atskiras numeris — 1 dol.